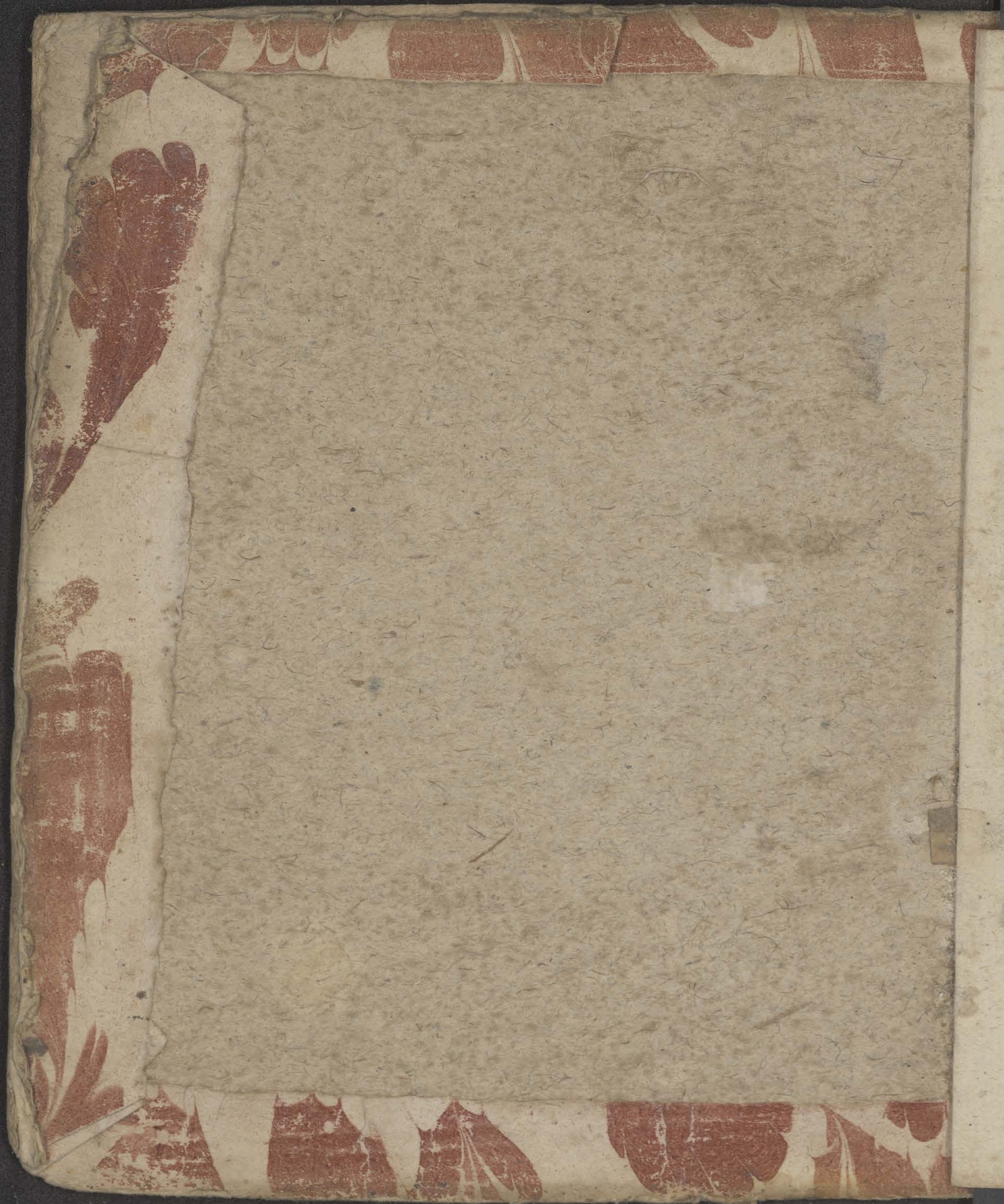

Mnecvelcey

~~[illegible]~~ mpp

My My y y y y

B B B B

Notaty historyczne, poetyczne i t. d. spisywane przez Ignacego Szotarskiego 1759 - 1766.

Vivant Amici
Amantes in praesentia
Defendentes in absentia
Succurrentes in egentia
Vivant haec tria
Carissima sed rarissima
Entia

Niektorzy chcą wiedzieć, żeby tylko wiedzieli;
A ciekawość iest.
Niektorzy chcą wiedzieć żeby o nich wiedziano;
A proznosć iest.
Niektorzy chcą wiedzieć żeby z tego zysk mieli;
A chciwość iest.
Niektorzy chcą wiewiedzieć żeby się zbudowali;
Cnota iest.
Mowi Bernh: Garzon Theol. Discur. 101.

Błogosław Panie ~~na~~
Nasze pobranie
vel
Boże zacząt Boże skończył.
Kochające Serca złączył.

 I.

Książka ta pisana ręką Igna=
cego Skotarskiego Dziada mego.

Władysław Skotarski

1840

Kopia Supplikii Zydow Wiary S. Kato-
lickiey przyimuiących y o Chrzest S. prószą-
cych do JW Jmci Xiędza Arcy-Bisku-
pa Lwowskiego teraznieyszego JO. Xiązęcia
Nominata Prymasa. Roku 1759.

Jasnie Wielmoznemu y od Boga ulubionemu na prze
powiadanie, nauczanie, zachowanie wieczney prawdy
wybranemu y postanowionemu, Jmci Xiędzu Włady=
sławowi Łubienskiemu Arcy-Biskupowi Lwo
wskiemu Panu Panu wielce miłościwemu y wszy
stkich według wezwania sprawiedliwości [illegible]
cy.

Z Polskich, Węgierskiego, Tureckiego, Multanskich,
wołoskich, y innych Państw Izraelitowie, przez
swego Posłanego wiernego w Izraelu w Piśmie Bo-
żym y świętych Proroków wyćwiczonego, podnio-
szy Ręce ku Niebiosom z których zwykła pomoc
przychodzić ze łzami przedwieczney szczęśli-
wości zdrowia długiego w pokoju y Darow Boże-
go Ducha Stanowi JW. Twoiey Osobie nayprzy-
zwoitszych życzem. Wiadomo pewnie Panu Dob-
: spodziewam się iak przed lat kilku w Dyecezyi
Kamienieckiey na ten czas pod rządem wybrane-
go od Boga Pana y Biskupa JW Jmci Xiędza Mi-
kołaja Dembowskiego, niektorzy z naszych dla stra-
chu Prześladowcow swoich potaiemnie nauczać
poczęli, nauki maiące początek z prawdy nay-
wyzszey

wyżey. O czym dowiedziawszy się, ważący zawsze
z Duchem mądrości przeciwnicy nasi podnieśli na
nas a bardziey na samego Boga głos y oskarżyli
o zbrodnie niesłuszne przed Sądem pomienione-
go już z SS. na Abrahamowym Łonie odpoczy-
waiącego ś. p. Xiędza Biskupa Kamienieckie-
go. Wezwani Urzędownie część nasza podała
punkta, iako naucza wierzyć całego Izraela y po-
długim wybadywaniu się niepoiednokrotnie Uta-
waiąc w rozlicznych prześladowaniach zosta-
iąca że zbrodni nie zawiera w sobie wywiodła się
oraz sprawiedliwym Sądem tegoż niegdy pomie-
nie niewychwalonego Pasterza złość przeciwni-
ków niewinność nasza y czystość nauki wyia-
wiona y godnie osądzona. Jakim porządkiem
to się wszystko działo y żlegd nam Bog nad
nadzieję Języka Polskiego nieumieiącym dopo-
mógł dostatecznie że ta oskarżona garstka cze-
go nauczała po Hebraysku po Popolsku napisa-
ła, wiadomo o tym w Dziejach sądowo Duchownych
Kamienieckich. Skryte Sądy naywyższe y sobie
wiadome lubo raz po uczynionym Dekrecie
na zbawienie naszych to z tym Bogobojnym
Pasterzem co niegdyś moc naywyższa z Moyże-
szem uczynili, że ten wyprowadziwszy z Egi-
ptu Oycow naszych słodyczy obiecaney nie sko-
sztował ziemi, ale z rozkazania Jozuemu Syno-
wi Nun zstąpił. My z tey odmiany porusze-

ni więc

wczasie wielkiey potrzeby poczęliśmy się trwo=
żyć y powątpiwać, ale tenże Miłosierdzia Ociec
który po Moyżeszu Jozuego zapomocnika y Woda=
nam poda sprawcę w wienney swoiey wielkie=
go JW. WPana Dobrodz: spodziewamy się. Zo=
stawuiąm teraz tę część daleką od Ludzkiey po=
mocy bo z własnych Domostw wygnaną głodem
prawie taiącą w nadziei polepszenia dla wieczney
zapłaty. Sami zaś zpomienionych y innych Pani=
stwo rozproszeni Boga wielkie dzięki czynie=
nie przynosiem który pomniąc na obietnicę swo=
ię dar wybawienia dawszy dawno narodom nie=
znajomym siebie y nas dla obermiętego serca
rozmaicie utrapionych y porzuconych dotych
czas nawiedzać raczy iako nawiedza wschód z wy=
sokości. Szukaliśmy Boga, Zbawiciela, Poma=
zańca, Króla, Pośrednika, ale że dotych czas dro=
gami błędnemi Cielesnemi szliśmy dalecki był od
nas, teraz zaś sam się nam odkrywa y obia=
wia sam z miłosierdzia ulitowawszy się iako
czuł nadnami aby wyrywał, kaził, rozwalał
y trapił tak teraz czuie aby budował y sadził
teraz wypełnia głos Izaiasza Proro: w Roz: 10
w W: 21. Ostatek się na nawróci ostatek mowię
Jakoba do Boga mocnego w Roz: 11 w W. 8. Y bę=

dzie grało

dzie grało Dziecięctwo od piersi nad dziurą Zmijową,
a odchowane Dziecię do Jamy Bazyliszkowy wpuści rę-
kę. Wierzemy że Jezus Chrystus Syn Boży prze-
wieki z Maryi Panny wczasie narodzony prawdzi-
wy Bog y Człowiek którego Oycowie nasi na Krzy-
żowym Drzewie umęczyli. Ten był prawdziwy Mes-
syasz w Zakonie y Prorokach obiecany, wierzemy
w niego ustą sercem y całą Duszą tą wiarą opo-
wiadamy. I o tey wierze oznaymuiąc swoie
Panu Dobrodz: obiecuiemy się że wszystką na-
uką Messyasza Boga przyjąć żądamy o Święty
Chrzest aby nas odrodził w synow Boskich
niech nam będzie dany. Iuż bowiem głos we-
sela y głos radości, głos Oblubieńca y głos Oblu-
bieniecy głos mowiących wyznawaycie Pana za-
stępow bo dobry Pan w Domostwach naszych
obiją się y serce nasze od radości Duchowney
gwałt cierpi dnia tego czekaiąc kiedy przyj-
dziemy y pokażemy się przed oblicznością
Boską mowiąc każdy do siebie aby miał na-
dzieję w Bogu że wyznawać zbawienie obli-
cza swego y Boga swego, bo gdyśmy chodzili we-
dług ciała niebyła pilna chwała w ustach

naszych

naszych złośliwych, obiawiamy się że po przy-
ięciu Chrztu S. w tey Wierze żyć y aż do do krwi
wylania zaprawdę oney umierać pragniem w iedno:
śći Kośćioła S. Katolickiego Rzymskiego, pod pa-
słuszenstwem trzymaiącego na Ziemi Moyże:
szowe mieysce Rzymskiego Papierza y iego
następcow sprawiedliwych. Ale iak zawsze
stali nay bardziey teraz uczynili zbawienne gwał-
ponoszę od Beliala, w pokorze myśli naszych
przeczuwamy wielkie od przećiwnikow naśladow:
wania, podstępy, napadki od fałszywych Bra-
ći urągowiska małą pomoc nieprzychylnośći
zazdrośći od kochaiących mamonę niechęć y skutki
y przeszkodę. Więc przy pomocy Troycy Przenay
świętszey y wszystkich SS. wybranych Bożych
y tych co kiedykolwiek wylali krew swoię za Chry:
stusa Pana oswiadczamy się że nas nie głod, nie
nędza, nie wygnanie z Domostw nie rozproszenie
rzeczy do tego złośći pobudza odstąpienia y zie-
droczenia się z Kośćiołem S. Rzymskiem: bośmy
spokoynie w przykrośćiach naszych do czasu wy:
glądali tylko z żalem dla krzywdy Braci naszych
wygnanych

#

wygnanych y do tych czas głodem ginących, y nigdzie
niebyliśmy Pozwani. Ale osobliwie Łaska Pana Bo-
ga wota na nas z ciemności na swiatłość, niemo-
żem tedy bydz nieposłuszni tak iak Oycowie na-
si Bogu, wychodziem z ochotą pod Chorągiew
Krzyża S. y z tym straszliwym diabelstwa
znakiem prosiem Jww. Pana Dobrodz. opole nakto-
rym drugi raz zwieść bitwę z nieprzyiacioł
mi prawdy chęć mamy, y pokazać z Ksiąg
S. iawnie ziawienie na Swiat Boga w Ludz-
kim Ciele, Męki iego za Narod Ludzki, potrze-
bę iedności powszechney w Bogu oraz dowieść
bezbożności onych grube niedowiarstwo niewin-
ney Krwi Chrześciianskiey gorszym niż Po-
gańskim zwyczaiem pragnienie y oney wz-
kiwanie obszerniey opowie sprawiedliwy y ie-
dno myslący nasz Posłaniec o wszystkich do-
brych rządzach naszych Ktorego mocno pro-
siem Jww. Pana Dobrodz. abyś miłościwie
wysłuchał y skłonił Serca do podania nam
y onemu miłości przez sposoby Ktoremi ra-
dzić bydzie

dzić będźie Duch S. w Sercu JWWJ Pana Dobrodź:
Oddaięmy w Opiekę Braći naszych w Wioskach
po Miastach Rządow JWWJ Pana Dobrodź mie:
szkaiące, aby ich od prześladowania zakryć ręką
Swoią S. Sami czekamy dnia tego, iak upragniony
wody, kiedy iak młodźieniec wynidźie z łożnice
swoiey y kiedy iednym Sercem y ustami zaspie:
wamy Chwała Oycu y Synowi y Duchowi Swię:
temu, y kiedy Sklepoh S. Krzyżowe do tych czas
wyprostuie się y wszystkie cztery swiata sto
ny ziednoczy y pobłogosławi Błogosławienstwem
wiecznym. Powtarzamy dobre życzenia nasze
JWWJ Panu Dziu od Dusz naszych y spodziewa:
my się że gdy nas wielu ku sprawiedliwości wpro:
wisz swiecić będźiesz iako Gwiazdy nawieki wie:
czne. Ducha S. namaszczenie niech mowi do Ser:
ca JWWJ Pana Dźa słowa miłości pomocy miłosier:
dźia o Duszach naszych. My wszystkie słowa
nasze włożyliśmy w usta Posłanica naszego.
Oddaiemy się modlitwom Błogosławienstwu Lasce
Pasterskiey JWWJ Pana Dźa Całuiemy nogi Ręce
y szaty JWWJ Pana Dźa iako Pomazanica Bo:
skiego y do Oczow naszych przytulamy, Pokoy Je
zusa

zusa Chrystusa niech mieszka w Domu Jwwsz[?] Pana Dobrodzieje.

JWWsz Pana Dobrodzieja postuszni
w Chrystusie Panu Synowie.
Mozesz Ben Jzrael z Jegeta
Synowiec Szloma Synowiec Mozieszowy.
Major Ben Dawid z Jegetu zawszystkich.
Czdraz Ben Jzrael z Jegetu.
Aaron Ben Smol z Wołoszczyzny z Czerniec.
Mośko Ben Jakob z Biberest zawszystkich.

Supplika tychże Zydow Contra Talmudzistow Wiarę S. Katolicką przyimuiących podana J. K. M. P. N. Mił.

Naiiaśnieyszemu, naypotężnieyszemu, niezwyciężonemu AUGUSTOWI III. z Bożey Łaski Prawowiernemu Królowi Polskiemu Wielkiemu Xiążęciu Litt. Dziedzicznemu Xiążęciu Saskiemu y Elektorowi, szczęśliwemu Chwalebnemu Zwycięzcy, Panu a Panu naymiłościwszemu.

Narod Jzraelski powracaiący przez Łaskę Boską do swoiego Messyasza Krola, ktory z miłości

#

łości niemaiącey końca zaświat cały dał się umy:
czyć tę pokorną Supplikę poseła. Te są skut:
ki słodkiego w tym prawowiernym Królestwie
panowania te świątobliwych y złączonych z Bo:
giem dzieł y Rządów W. K. mci P. N. naymiłości:
wszego owoce, że my Żydzi niewierni dotąd y
zaślepieni uznawszy prawdę w zakonie Moyże:
szowym y S. Prorokach ukrytą ubiegamy się iak
zranieni strzałą ielenie do czystey wody naukę
wypływaiącey z Ran na Krzyżowym Drzewie rozcią:
gnionego Messyasza. Nienaszych to sieł dzieło, bo gdy
my stali na gorze hardey woli naszey miał nas
Bóg, a zanim wiatr wielki który usypania nasze
błędne nocno zawsze wywracał y kruszył wznoszł
y palił iak skały, ale Ducha Bożego Ten iak szum
wiatru cichego miłościwie powiawszy na nas odebrał
od nas serce kamienne y dał serce cielesne. Ale
wspólnie W. K. mci P. N. naymiłł. u JEHOWY zasługi
które Ręka iego święta ważąc y nalaszy owe nayzy:
borniejsze na tym świecie przymnaża W. K. mci P. N.
naymiłł. y Oycu Synów Łaski iednowiernych podda:
nych, już nie iednemi usty, ale y sercem dzienno y
nocno wołaiących do niedostępnego Sabbaotha,
za długo letnie szczęśliwe ciche spokoyne nieżwyciężone W. K.

5

zone W. K. Mçi P. N. naymiłł. Panowanie. Wiadomo w K. Mçi P. N. naymiłł. iak długą przykrą y pełną przeciwności drogą, Ręka Boska wiodła nas do łaski swoiey, ziałą pracą, trudnością y potem powodował nami J. P. nayprzewielebnieyszy w Chrystusie Ociec Miłościwy Dobrodzieyski Biskup Kamieniecki Nominat Arcy Biskupstwa Lwowskiego Ociec Cnot pełny y od nas nigdy nie odżałowany. Że potym na wspomożenie nam y zastempienie od nieprzyiacioł naszych W. K. Mçi. P. N. naymiłł. odważyliśmy się prosić o miłosierdzie które Bog przewidzący maiące się teraz wypełnić nawrocenie nasze w dobrotliwym Sercu W. K. Mçi P. N. naymiłł. wzbudził że W. K. Mçi P. N. naymiłł. Dnia 11. Miesiąca Czerwca Roku 1758. Krolewską swoią Ręką podpisany wydać List rozkazałeś potwierdzaiący sprawiedliwy Dekret tu wspomnionego Oyca J. P. Nominata Arcy Biskupa nas od ciężkiey napaści zaszczycaiący ktoremu do tych czas narod nasz samemu co żyie na wysokościach przeciwny Bogu y posłuszny niebył y nas gnębić nie: przestał. Ta przeciw nayuwyższemu zuchwała y W. K. Mçi P. N. naymiłł. przeciwnikow naszych zatwardziałość y nieposłuszeństwo sciągnie na

niech

nich naywyższą zemstą. My zaś aby ich Zbawiciel wszystko ku dobremu prowadzący wybawił, y po: znáć zaślepienie wielkie czas darowáł, powinni smy modlić się y modlem się. Teraz gdy już czas nastąpił oswiecenia naszego, gdy wychodziem z Egyp tu niewoli, gdy się kwiatki ukazuią w ziemi Serc naszych zapach nawrocenia się wydaiące, naypier wey oddaiemy się pod moc Kościoła Messyaszowego aby ten iako matka o dziatkach swiat o duszach nasżych staranie, Potym oddaiemy się miłosierdziu y obronie W. K. Mści P. N. naymiłł. y łzami na miłość zbawienia naszego żebrzem aby W. K. Mśi P. N. naymiłł. wydać rozkazał List Ręką swoią podpisany Krolewskię na całe Krole: stwo Polskie y W. Xięstwo Litt. aby iedno wierni ukry: ći dotąd dla strachu prześladowania gromadnych przeciwnikow naszych bez bojaźni wyiawili się aby aby im pomoc y zastąmpienie od całego Duchownego, y swieckiego Stanu podane było. Aby mogli bez stra: chu przyiść y usłyszeć słowo sprawiedliwości do końca aby w ktorych mieyscach są pozabierane dziatki y żony nasze nam powrocone. Aby nam wolno było było osiadać w Dobrach W. K. Mśi P. N. naymiłł gdzie łat wieyszy sposob znaydzie się do szukania wyżywie: nia przez zyski sprawiedliwe. Napisano bowiem:

Zgroma:

#

Zgromadzą się Synowie Judzcy y Synowie Jzraelscy
pospołu, y postanowią głowę iedną J: aż rozumiemy Niewo=
domą teraz w Niebie, y wiadomą naywyższego Kościoła
Bożego rządcę Oyca NaySwiętszego. J y wynidą z Ziemie,
bo wielki dzień Jzraela. o czym y o innych rządzach
naszych posłaliśmy prośbę do Jo. Xięcia Jmći Pry-
masa iako wierny W. K. mći P. N. naymiłł. Radę y Pa:
sterza naypierwszego czułego. Bog słowa swoie dotrzy
muiący który powiedział Salomonowi: że wzbudzi
Stolicę Krolestwa Jego iako obiecał Dawidowi Oycu
Jego mowiąc: Niebędzie odięty z Pokolenia Twego mąż
któryby był Xiążęciem nad Jzraelem, Ten niech
otworzy oczy swoie nad Nayiaśnieyszym Domem
W. K. mći P. N. naymiłł. aby z niego póki ten świat stać
będzie prawowierni, Sprawiedliwi, miłościwi, niezwy:
ciężeni, Chwalebni rodzili się Monarchowie. Bog który
dał Salomonowi mądrość bardzo wielką y przestro:
ność Serca iak piasek który iest nabrzegu Morskim y
tąż samą napełnił y ubogacił Serce W. K. mći P. N. nay=
miłł. niech udziela tych tych Łask Nayiaśnieysze=
mu Potomstwu W. K. mći P. N. naymiłł. aż do skończenia
swiata. W. K. mći P. N. naymiłościwszy iako Królowie Eze=
chiasz y Jozyasz gorliwi o pomnożenie Chwały Boskiey

te prośby

te prośby nasze łaskawie y Miłosiernie wysłuchasz
y co Bog wszystko mogący mowić będzie do serca
ziednoczononego z Bogiem W. K. Mści P. N. naymiłł. uczy:
nić znami y powstaniesz y pospieszysz. My Żo:
ny nasze, Oycowie, Matki, Dziatki y starszkowie na:
si ustawnie nieprzestaiem podnosić Rąk do Messy:
asza Krola aby W. K. Mść P. N. naymiłł. zaspiewał ze
wszystkiemi posługuiącemi W. K. Mści P. N. naymiłł.
według liczby swoiey Psalm siedmnasty.

Waszey Kmści P. Ngo naymiłosćiż:
wszego posłuszni Podani, podnoz:
kowie Jmieniem całego zgromadze:
nia naszego, z woli onych podpi:
suiemy się. R. 1759 16 Maia we Lwowie

Jechuda Ben Nason Kry
sa z Nadworney.
Salomon Ben Eliasz
z Rohatyna.

Supplika Tychże Żydow podana JO. Xią
żęciu Jmści Prymasowi.

Jaśnie Oswiecony Mści Xiążę Panie naymiłościwszy
y w mocy miłośći ktora iest Bog naypożądańszy
Oycze y Dobrodzieju.

My Jehuda Ben Nason, y Salomon Ben Eliasz
wybrani od wszyszystkich iawnie y taiemnie nauki y
prawdy prawdziwego Messyasza Krola z całego ser:
ca żądaiących JO. wXiążęcey Mści Panu naymiłości

wszema

wszemu tego Roku 1759. Miesiąca Lutego dnia 20. Sup=
plikę naszę napisaną z pokorną y szczerą myslą czy=
niłyśmy podać we Lwowie. Ta Supplika była od
nas wszystkich ktorzy mamy iedny wolą y chęć
do skruszonego serca pochodzącą, Łaską Ducha S. O=
swieceni od nas ostatkowo sprawa naród z ktorego Bo=
Bog niepojęty niepojęcie przyszedł wziąść Ludzkie
Ciało y w onym juz przeszłych pokazał się wiekow
y na zadosyć uczynienie przestępstwa pierwszych
Rodzicow y naszego zbawienia, Oycu y Bogu sobie ro=
wnemu stał się ofiarą krwawą na krzyżowym
Drzewie, ktore lubo juz z woli y przezornego roz
rządzenia JO. W Xiążęcey Mści Swiatu prawowier=
nemu do wiadomości podana iednak co nam zgromadzenie
dzenie nasze w usta włożyło y mowić nauczyło niedo=
sięgnione Sądy naywyższe wymowić niepozwoliły, y
my powrociliśmy do Braci naszych z słowami na=
szemi w sercu naszym. Bog sprawiedliwych swo=
ich umacniaiący, po podaniu Suppliki naszey, iako
Eliasza Proroka na Niebo, że zaraz JO. W Xiążęcey
Mści naywyższą w Krolestwie Polskim y w W. Xięst.
Litt. podniosł Godność, chwalem y Błogosławiem Ła=
ski jego, wszystko w mądrości czyniącą y cieszem się
w Sercach naszych zupełnie że JO. W X. Mść naypier=
wszym tego Prawowiernego Krolestwa zostawszy Pa=
sterzem

sterzem y Xiążęciem takie o zbawienie Dusz naszych
nieomieszkiwasz mieć starania iakie ma samo Stworze-
nie swoie kochaiący Stworzyciel który przez swoiego
Proroka mowi: Izali może zapomnieć niewiasta nie-
mowlęcia swego, aby się nie zlitowała nad synem ży-
wota swego a chocby ona zapomniała wszakże ia nie-
zapomnę ciebie oto na Rękach moich zapisałem cię.
Że JO. W. X. Mść na wzor Pasterza Pasterzow, który iestes
Oycem litości ciesząc się y dziękuiąc żyiącemu nad
niebami, za szczere powrocenie nasze, do owczarni wier-
zlitowisz się nam dać pomoc radę y zbawienie. Dla-
tego bowiem Bog oycow JO. W. X. Mści wyniosł postać
y Duchem swoim pomazał wybraną JO. W. X. Mści
osobę abyś leczył wszystkie płaczące. Lubo tedy przez
odległość mieysca już do JO. W. X. Mści stawić się nie-
możemy abyśmy te rządze które w ustach naszych
niesli do uszu JO. W. X. Mści opowiedzieli teraz do Lwo-
wa przybywszy y one spisawszy posełamy zostad
za JO. W. X. Mścią do wysłuchania. 1mo W pierwszey Sup-
lice upraszaliśmy JO. W. X. Mści abyśmy mogli z nieprzy-
iaciołami Wiary S. mieć rozmowy. Przyczyny zaś do
tego nas pobudzaią: aby przeciwnicy nasi niemowili
na nas że my prosiem się do Chrztu S. z ostatniego
w ktorym teraz Bracia nasi zostaią ubostwa to czynie-

my nie zkte-

my nie złtamstwa albo inszych iakich podcyzranych
y niezwyczaynych narodowi naszemu przewrotnosci y
przyczyn. Tylko że iest niemało znami iedno my:
slących do tąd ukrytych w Panstwach y Miastach
Rożnych ktorzy iak prawda nauki naszey od nay
wyszych zwierzchnosci uznana będzie zaprawdę
iak się odgłos oney obije o uszy swiata, wyiawią się y
zbawienie pozyszczą. Inaczeyby Bracia nasi nie:
roztropnosci naszey to przypisałowszy mogliby się z po:
stępku naszego zgorszyć do wiary S. wstręt wstręt
sobie uczynić. Że też ysami zatwardziali w błę:
dach Talmudystowie niesłychanym ystrasznym na sa:
mego Boga dyszącey bluznierstwem Oczy mieć będą
przetarte do widzenia Czystey Pisma Boskiego na:
uki życzem bowiem onym iak bliżnim naszym
y oswiecenia y zbawienia. 2do Milosiwy JO. W. X.
Mci uprasząc y oto od początku Procesu w Dyecezyi
Kamienieckiey, kiedy nanas powstała nawalnosc
od Nieprzyiacioł naszych, kiedy nas ochydzili y u:
zwierzchnosci poktorych skrzydłami mieszka:
nia nasze były postradalismy Domostwo y cały
substancyi naszey teraz do tego konca niedostatkow
przyszło że kilkaset oboiey płci Dusz, powsiach
należących do stołu Biskupstwa Kamienieckiego
żadnego sposobu nie maią do wyżywienia nayma:
iem sobie.

iem sobie pomieszkania y karmiem się powszechnie
Jałmużną którąśmy mieli przystaną od Braci naszych
z Królestwa Węgierskiego z Wołoszczyzny y innych
Miast. Przy Granicach zaś Tureckich osiadać sprawie=
dliwym się napełniamy strachem y niebespieczeństwa
dla niepohamowaney złości y nienawiści Talmudzistów
tam w mnostwie znayduiących się. Jeżeli my tę po
wagę którą z miłosierdzia nayzwyższego zaiaśniałeś.
JOO. JWW. WW. Panów Królestwa tego nieodwłocznie
wyiednasz że nam w czterech miastach Króla JMści
P. N. naymiłł. osieść do pyszczą y łaskawie przyimą, bo
y głowy niemamy gdzie skłonić. Dotey zaś życia od
miany iaka iest w wierze, potrzeba nam żony Dziatki,
y krewne nasze, y starozakonów posadzić wprzod samych
nieprzyiaciołom prawdy pokazawszy prawdę, razem
z naszemi poddać się pod moc nauki Messyaszowey y słu=
chać głosu iego, napisano bowiem: Nawróćcie się Synowie
nawracaiące się mowi Pan, bom ia mężem waszym a=
wezmę was iednego z Miasta a dwa z rodzaju y wprowa
dzę was do Sinai y dam wam Pasterza według Serca me=
go y będą was paść umieiętnością y nauką. Żądamy
naypierwey osieść w Busku y Glinianach iako w mia=
stach we srodku prawowiernych zostaiących, w których
przystoynych sposobow do przeciągnienia y sukania z

wyżywienia szukać będziemy: czy handlem czy zpra
cą rąk byle bez obrazy Boskiey: niespodziewamy się bo:
wiem aby odtąd ktory z nas miał osiadać w Karcz:
mach przez szynki postęp pianstwa y wycien:
czenie Krwi Chrześcianskiey szukać Chleba sobie
przypiskami do czego Talmudystowie przyzwyczaili u
ktorych oszukać odpust, amy zprawdę drzec po:
winniśmy przed Panem roztrzęsaiącym uczyn:
ki każdego. Zebrzemy tedy miłosierdzia y łaski:
łość Boską prosiem JO. W. X. mśi napisać zana:
mi do Je. X. Jmśi Starosty Buskiego ukturego
wiele naszych znayduie się y do Jw. Jmśi Pana
Starosty Glinianskiego. 3tio. Mieliśmy Suppli:
kę do nayiaśnieyszego Krola Jmśi P. N. naymiło:
ściwszego teraz odsyłamy na Ręce JO. W. X. mśi
o oddanie oney J. K. mśi P. N. naymiłościwszemu ie:
żeli się to zgadzać będzie z dobremi myślami o:
nas JO. W. X. mśi przed Bogiem wszystko wdzię:
czni że stateczne są rządze nasze, do wody ży:
wey obmywaiącey Dusze ktore pragną wierzyć
w prawdę tylko ciało nayskutecznieysze zmiło:
wanie się nad Duszami prosiem JO. W. X. mśi
Wiemy y to iak wiele mogły modlitwy Moyże:
sza Prawodawcy y Swiętych Prorokow za Lud

nawra

nawracaiącey się do Boga swoiego, przeto oddaie-
my się modlitwom y Błogosławienstwu JOWXmści
abyś JOWXmść naylepszego Pasterza postępu-
iąc stadem y innych JWWWmściów Xięży Bi-
skupow y wszystkich Kapłanow Bożych żądał
za nami modlitw aby Bog był miłosierny y za-
pomniał niedowiarstwa naszego przeszłego aby
nas aż do końca y Braci naszych nieprzestawał
oświecać y do rozumu prawdy przyprowadził.
Oddaiem JO.W.X.mści Opiece Troycy Przenayświęt-
szey aby JO.W.X.mść długo żyiąc sam w Ducha
weselił się z nawrocenia naszego statecznego Ko-
ściół Boży y samych Aniołow rozweselał z pozy-
skania Dusz naszych. Upadamy do nog Pasterskich
JO.W.X.mści y żądamy bydź zawsze.

we Lwowie Roku 1759 miesiąca Maja Dnia 16.

JO.W.X.mści nayposłusznieysi w Chrystusie Panu Synowie.
Jehuda Ben Nason Krysa z Nadworny
Salomon Ben Eliasz z Rohatyna za wszyst.

Z Łowicza 29 Junij JO. Xiążę Jmć Prymas
na trzy Suppliki Żydow Contra Talmudzi-
stow ktore dawniey do Publiczney wiadomości
były podane, taki dał respons.

Wyznawa

#

Wyznawaiący prawdziwego Messyasza w Bogu nam mili Jzraelitowie.

Odebraliśmy z wielkim serca naszego ukontentowa:niem dwie wasze Suppliki nieskończone Bo:gu oddaiemy dzięki że w czasie tym daie wam uznanie żebyście przez Krzyż od Przodkow waszych niegdyś za sromotę miany teraz od was za początek zbawienia Ludzkiego uznany ile nas sobie miany poświęcenie z okrutny Zbawi:ciela Jezusa Nazarańskiego śmierci, przez kto:ry prawdziwey Matki na Łono Kościoła Rzym:skiego Katolickiego zabieracie się ażebyście w ie:dności wiary miłości y nadziei iako takiey mat:ki synowie znaydowali się. Z wielkim weselem Ducha naszego chęci y pragnienia wasze przy:muiemy, ale to nas niecieszy że od pięciu lat o:tych dobrych pragnieniach słyszemy, a skut:ku ich niewidziemy. upragnionemi zbawien:ney wody w Supplikach głosicie się jelonkami: a do tey wody przez godne dyspozycye nie zbli:żacie się. Zważcie tylko wiele to już z Braci waszych przez te lat pięć w niedowiarstwie życie doczesne zakończywszy do nieszczęśli:wey przeniosło się wieczności y zamiast za

życia ochto

zażyćia ochłody z źrodła wody żywey w wielu:
istych zostaię upałach, y gdyby wam przyszło nad
stawić na ich lamenta y utrapienia ucha, usłysze:
libyśćie żeby winę całey zguby swoiey na was zwo:
dzono których radą y żądaniem żyli składali. Nię
bywszy sami w Wierze S. ufondowani cheecie
wprzod dysputy y rozmowy z Braćią waszę w nie
dowiarstwie zostaiącą do czego więcey czegoś potrze
ba iak biegłośći w samey Biblii. Pierwey wam
trzeba trzeba, według słow Jzaiasza w Roz: 16.
w Wier: 3. Czerpać wodę w radośći z zrodeł zbawi:
ćiela, to iest odrodzić się na żywot nowy przez
Sakrament Krztu S. y stać się uczęstnikami Bo:
karmu y nauki Matki tego Kośćioła S. niżeliby się
co zaczęli o wierze S. mowić y przećiwne wywody
zbiiać. Dlatego naymilsi mowię mowię do każdego
z was pragnącego Krztu S. słowy Salamona: u mnie
u Eklezyastyka w Roz: 5 wiv. 8. nie opozniay aiy
się nawroćić do Pana ani odkładay ode dnia do dni
żebyśćie iak tenże Salamon mowi się iako niegodny
tak wielkiey łaski, kary Boskiey na siebie nie
zaćiągnął, ale co się z Ducha Bożego zamy
ślili to zapomocą Bożą Duchowieństwa nasze
go przysposobieni do końca pożądanego y słus

ka przy

ku przyprowadzić. Bo nawrocenie wasze niepowierz-
chowne bydź powinno na słowach y pozornych Dy-
sputach fonduiące się tylko, ale na odmianie oby-
czaiow y nawroceniu Serca y Ducha waszego,
iako niegdyś sam Bog przez Ioela Proroka
w Roz: 2. w Wier: 12. po Izraelu sprawiedliwie
wyciągał, nawroćcie się do mnie w całym Ser-
cu, w poście, w płaczu, w Tkaniu, krayęcie Ser-
ca wasze, ale nie odzienia wasze. A do tego na-
śladuiąc pokornego, łaskawego, nayświętszego Mes-
syasza, ktorego dawni Prorocy dla uniżonosci
łagodnosci, y łaskawosci, Baranekiem bydź ty-
tułowali, iako Przodkowie wasi do Boga wołe-
li o czym macie u Izaiasza w Rozdziele 16.
w W. 1. Day Baranka Panie Panuiącego ziemi,
trzeba żebyście się w Duchu prawdziwey po-
kory submissyi y łagodnosci ćwiczyli, bo do
wyznania Wiary nayświętszego Messyasza
przystępuiecie, ktore obowiąże wyprzy-
siędz się nie tylko niedowiarstwa y błędow
żydowskich, ale też Czarta y spraw Iego
nie przed ludźmi tylko, ale przed Bogiem
y Aniołami Iego zapisuiącemi Imiona na-

wasze

w Xiędze Żywota, to zaś wyprzysiężenie nie
na słowach y ustach waszych, ale na obyczaj:
iach y uczynkach, zaszczycaiących prawdzi:
wego Chrześcianina zasadzać powinniście.
Pewni o tym będąc że nanowo z chardym, hy:
trym dawnym, y zastarzałym nieprzyiacie:
lem, woynę zaczniecie, staraycie się aby w Was
nie znalazł wyprzysiężonych uczynkow swo:
ich, wszak niemocą żadną ani Jurysdykcyę Wa:
do Wiary S. ciągniemy, ale na słodkę tegoż Tyl:
ko Baranka przecież skuteczną w modlitwach
naszych łaskę was spuszczamy. Tego zaś ży:
kamy się, żebyśmy was Chrześcianinami uzna:
wszy, w uczynkach y sprawach waszych prze:
ciwnego czego obowiązkom y obietnicom Bogu
uczynionym niedoświadczyli. Pokorne my z Du:
chowieństwem naszym gdy Bogu zapomnoże:
niem ś: iako sam nayświętszy Messyasz pragnie
w prawdzie y w Duchu adoratorow Oyca Niebie:
skiego wnosić prozby będziemy, tak was od przy:
siężonych na was samych Swiata, powabow,
Ciała chuci, Czarta zasadzek, wolnemi widzieć
pragniemy. Z Ramienia Nayiaśnieyszego
Krola Jmci do WW. Starostow Buskiego y
Glinian

17

Glinianskiego, Listy mieć będziecie y na protekcyi tak Krolewskiey, iako naypierwszych wtym Krolestwie Duchownych y swieckich Panow, schodzić wam niebędzie, ale ieżeli zbawienie waszę Dłużey odkładać będziecie, trwożyć z sobą y o Dusze wasze troskać się zacznę, żeby gdy tylko podwymyslnemi wynalazkami przyięcie Krztu S. zwłoczyć myslicie, moie szczere owas staranie prożne niezostało, y wy igrzyskiem Czartowskim niebyli. Zaczym oddaię was Opiece Naysuięt szey Boga moiego, y Oycow waszych, niechay słudzy według serca swoiego Dawida za rozproszonym Izraelem Maiestat swey Boski błagaiącego, owey w Psal: 105 y 41. wysłucha Modlitwy. Zbaw nas Panie Boże nasz, y nas zgromadź z Narodow, abyśmy wyznawali Imię Twoie, y Iego się zaszczycali wielbieniem. Błogosławiony Pan Bog Izraela od wiekow do wiekow y wszystek Lud rzecze, niech się stanie tak niech się stanie tak. Tego my wam y zawaszym przykładem dobrym całemu plemieniowi waszemu, ile wtych kraiach znayduiącemu się mi:

że ygorąc

le y gorąco życzemy. Dan w Łowiczu d 19 Czerwca Roku Pańskiego 1757.

Żydzi Kontra Talmudzistowie uczyniwszy w Aktach Konsystorza Lwowskiego: Manifest, zawieraiący w sobie propozycye do przyszłey Dysputy Publiczney, ktorą chcąc odprawić z przeciwnikami swoiemi Talmudzistami, przysłali w Liście swoim JO. Xiciu Jmci Extrakt tegoż Manifestu, dziękuiąc za protekcyą ktorą ich zasczeca, y za wspomnienie ktore o nich Xiąże Jmc wyraził w Liście Pasterskim swoim, żegnaiąc całą Archi Dyecezyą Lwowską, ktorey zalecił, aby Pana Boga prosiła o dalsze oswiecenie y utrzymanie w zbawiennym przedsięwzięciu tychże Kontratalmudzistow. Przytym upraszali ciż Antytalmudzistowie, aby Jmc Panowie Possessorowie Dobr, miast miasteczek, y wsiow gdzie się znayduią Rabinowie, tym że kazali zieżdżać się do Lwowa na czas naznaczony do Dysputy Publiczney.

Wspomnionego Manifestu Kontratalmudzistow, Extrakt iest taki do słowa.

Roku

Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego
Piędziesiątego Dziewiątego, w Piątek Dnia Dwu:
dziestego Piątego Miesiąca Maja.

Przed Urzędem y Aktami niniejszemi
Administratorskiemi podczas wakuiącey Stoli:
cy Arcy-Biskupstwa Lwowskiego stanąwszy
Osobiście Jechuda Ben Nason Krysa z Na:
dworney, Salomon Ben Eliasz z Rohatyna
Urodzeni z wybranego przedtym Izraelskiego
Narodu który dla niewierności przeciwnościom
Jechowy słowa swego dotrzymuiącego, do tych
czas pocałym Swiecie iako lekka plewa od
wiatru rozniesiona wszędzie iest w pogardzie
y podeyrzeniu, teraz zażlitowaniem wszech
chmogącego wyprowadzaiącego z onych ciemno:
ści na swiatłość na drogi gładkie na pole prze:
stronne uznania prawdziwego Messyasza, kro:
la Nieba y Ziemi posłuszne y Jemu podda:
ne Stworzenia łaską Jego wezwane, oświe:
cone, odkupione, a węzłami miłości nieustaiącey
pociągnione, iedno z sobą trzymaiących, usty y
sercem wyznawaiących y żądaiących, y wszy:
dzie po tym padole pielgrzymowania dla stra:
chu czyli słabości skrytych między sobą zna:
iomych

iomych imieniem, myślą, y Duchem iako pełnomo:
cni do szukania pomocy y iakie iest całego zgroma:
dzenia zdanie, opowiedzenia wybrania, postani
y na osiągnienie iedynego Końca zbawienia swoie:
go y swoich szczególnie wyprawieni przed Jecho:
wą, ktoremu wszystkie nayskrytsze rzeczy kto:
re były, są y będą, są wiadome, Swiadkim w osobach
a Jednym w Bostwie y przed Messyaszem Jego
Narodu Ludzkiego odkupicielem nayłaskawszym y
przed wszystkiemi ktory tenże naywyższy Stwo:
rzyciel do rozkazowania, rządzenia, sądzenia Na:
rodu Ludzkiego pomazał y wyniosł zwierzchno:
sciami przeciw niewiernym, fałszywym Prawo:
dawcom Starszym Rabinom y całemu zgromadze:
niu Zydowskiemu w naypotężnieyszym Krolestwie
Polskim y Wielkim Xięstwie Litewskim wygnan:
com y błąkaiącym się iako upornie, slepo y zakamie:
niało bluzniący przeciw nayłaskawszemu wszech
rzeczy Panu, Talmud utrzymuiącym y iemu zapo:
daniem nauczyciela Anioła ciemności y wyższym
od niego coraz rozszerzeniem bardziey a niżeli wy:
rytemu nigdy palcem Naywyższego na tablicach Ka:
miennych Dziesięciorgu wierzącym y ufaiącym pra
wne takie czynią oswiadczenie.

Wiadomo iest że

Wiadomo iest tey nayiasnieyszey Rzeczy-Pospolitey y oney Jasnie Oswieconym nayprzewielebnieyszym Jasnie wielmoznym, Wielmoznym, y innym Prze:swietnym Obywatelom Panom Naszym nayła:skawszym y rozlicznym Krajom swiata, iako przed lat kilku moc Opatrznosci wiodząca tych ktorych poznaie nie wedle drog Ludzkich, pamiętna na poprzysięzoną Oycom naszym obietnicę swoię nas z Gomory ziemi zemsty sprawiedliwosci swoiey wytłoczyć postanowiwszy oczu umysła na:szego dotknęła, a gdy z nich bilmo y błonka scho:dzić poczęła, dopusciła iż powstali na nas zła rodu naszego ci ktorzy za Talmudem idą nie dla innych Koncow, tylko abysmy przeciwno:sciami iako ogniem oczyszczeni pokazali się Nawe Messyasza swego szukaiący y doswiad:czony y bez zmazy iakim czasu łagodniey:szego, gdy Bog wyroki swoie o nas dopełni, stać się mamy. Wyswiadczaią bowiem Akta Konsy:storza Kamienieckiego Podolskiego, o takie potwarzy obzałowani przed s.p. J.W. Nayprzewielebnieyszym Jmcią Xiędzem Mikołajem z Dębowey Gory Dembowskim naówczas Biskupem Kamienieckim Podolskim, potym Nominatym Ar:

y Biskup

cy Biskupem Metropolitańskim Lwowskim Zwiel-
kim wszystkich dobrych anaszym największym
żalem wedle świętey woli Bożey do Nieba prze-
niesionym stanęlismy, iak spraszonych rzeczy
zadawaniem oczernieni? iakich występkow
sprawcami uczynieni? Boskich y Ludzkich Praw
gwałcicielami, a od ktorych złosci sami naymnieyszo-
zniejszi wsciągaią się wtych się lub Kochaiącemi
lub one pomnażaiącemi.
Takiemi przesladowaniami scisnieni będąc trudno
nam było czyli unikaiąc onych ktore się co raz sta-
wały cięższemi czyli bronić niewinnosci naszey kto-
rą bez żadnego względu szarpano, czyli prawdy
nauki naszey wynikaiącey ze Zrodeł nieomylnego
Słowa Boskiego pokazać, lecz y te rozmaicie potłu-
szano, a iako niepochodzące z umysłu nienaganio-
nego podług upodobania wykładano. Trudno było wy-
gnanym z mieszkanow naszych z maiętnosci wy-
zutym, ubitym, skłopotanym, y do kosci prawie prze-
iętym oprzeć się gromadzą y ze zieltkiem powsta-
iącemu przeciwnikow mnostwu, ad rożnych sprawie-
dliwey obrony wynalesć. Atoli ktory niegdy na
Modlitwy słuszonego Mardocheusza Lud swoy
poimany

poimany smierci obronił Ociec nawysokosci Ten
sam gdysmy wucisku naszym wezwali gego wy:
słuchał nas z Kościoła swego Swiętego, spuscił
zwysokosci awziął nas y wyiął nas z wod wiel:
kich, wyrwał nas od nieprzyiacioł naszych bar:
dzo mocnych. Artykuły bowiem nauki na
szey ziasnemi bardzo z Pisma S. wywoda:
mi, Księgę naszych starych wykładem, poka:
zaniem głupstwa Talmudowego, Sądem spra
wiedliwym wyżey wspomnionego s.p. Wiel:
możnego Nominata Arcy Biskupa pochwa:
lone y potwierdzone, a Talmudu Księgi na
ogień skazane, szenia, zdrady, podeyscia, po:
twarzy, kłamstwa odkryte y potępione, nie:
winnosć zas nasza doswiadczona, doznana y
pokrzepiona została
Spodziewalismy się iż litosciwa opatrznosć
długiemu złemu naszemu już konice uczy:
ni, a my wspolecznosci żyiąc postępowac
będziemy w łasce gey myśl naszą daley oswie:
caiącey, lecz taż sama opatrznosć postano:
wiła ieszcze ostatek niedoskonałosci na:
szey wykorzenić z Dusz naszych, abysmy
znowu drogę utrapienia szli do uznania
doskonał:

doskonalszego woli Jey ♯ wyrok uczyniła. Przenio=
sła bowiem na Żeno Abraamowe Oyca naszego wlie=
=ce podanym wyroku arcydobrego Trzody swoiey Pa=
sterza JW. Arcy Biskupa, za ktorego z posrodka
żyiących wyniesieniem przeciwnicy nasi znowu za=
żym ogniem niewiernosci swoiey ku zemscie na
szey wyszli, owszem pod tę porę złoscię iako wia=
trem od połnocy wzburzeni cały iad swoy nanas
wylali y wszędzie przesladowali, wyganiali, bili,
z mayętnosci wyzuwali.
J. K. Mc prawdziwy Oyczyzny Ociec Pan nasz
Naymiłosciwszy Krol na swiecie Poddanym Krolo=
wi Messyaszowi prawowiernym y naypoczesnieyszy
temi ucisłami naszemi wzruszony gdy całego proce=
su sprawy naszey łaskawie wysłuchał, Krolewską
swoię Ręką List Dnia 11. Czerwca Roku 1758. pod=
pisany wydać rozkazał, ktorym nietylko aby wspomnio=
nego s. p. JW. Nominata Arcy Biskupa Dekret bez od
włoki wziął swoy skutek nakazuie ale też życzo=
wliwie swoiey łaskawosci nam tak o osobach na=
szych iako y o mayętnosciach w mocnę Nayiasnieyszę
obronę swoię ufać każe. Temu iednak, ktorzy y Bo=
gu y zakonowi iego, y obietnicom y SS. Prorokom prze

ciwnę

ciwią się prześladowcy nasi posłuszni niebyli.
Ufaiąc bowiem wliczbę swoią, wkonie y wozy swoie
radowali się zuśmiechaniem, iż iuż przed czasem
przyszła zguba doyrzała snopka naszego, azem my
wkrotce wykorzenieni z Ziemi będziem iako da:
leko odpomocy ludzkiey, słabi y napotyz życzący.
Bog iednak zwysokości patrząc w ucisku ach
naszych dał nam twarz miedzianą, ktorzyśmy
im bardziey nas prześladowano, tym goręcey Je:
go wzywali ratunku.
I przybył kwapiąc się wczasie potrzebnym
Albowiem przed niedawnym czasem niektorzy
z zgromadzenia naszego, ktorych Bog ucho otwo:
rzył, rownemi prześladowaniami do ostatka
zniszczeni zdaleka przyszli donas zktoremi
siedząc płacząc usty y sercem śpiewaiąc y wy:
chwalaiąc Dobroć nieuymowną za iey szodliwym
powodem y łaską szczegulną, iż zbawienie Naro:
du Ludzkiego Messyasz Krol y Bog ziawił się
na ziemi, z Pisma S. doszliśmy wtey sprawie
wielkiey na ktorey obiecane Zbawienie Ludowi na:
szemu zawisło, rychło, długo, y pilnie wzmowiwszy
się y naradziwszy, że w imieniu y zakonie Jego

odkupienie y zbawienie Jest swiata, uwierzylismy,
a weselem Duchownym napełnieni z Supplikią do JO.
Xiezy Biskupa Gnieznienskiego Korony Polskiey
Wielkiego Xięstwa Litt. pierwszego Xiązęcia y Pry:
masa, na ten czas Xiezy Biskupa Lwowskiego
ukłoniliśmy się ktory uweseliwszy się w nawroce:
niu naszym one Drukiem do powszechney wiado:
mosci podał, a nam dać pomoc w tym początku Zba:
wiennym iako prawdziwy y przykładny Pasterz
pospieszył. To bowiem są skutki powołania Du:
cha nayzgodnieyszego, ktoremu gdy się kto nie prze:
ciwia, acz z płaczem idzie, powraca z radoscią, że
Owce potu y wielkiey pracy s.p. JW. Xiezy Biskupa
Mikołaja Dembowskiego, ktory w ciemnych drogach
Panskich po Oycowsku nam powodował, a iako wła:
snie czytamy o Samuelu, Oniaszu, y innych Mę:
żach Bożych że y po rozłączeniu się z tym Cia:
łem modlitwami swemi nieprzestali błagać Je:
chowy za Lud swoy, tak y ten stoiąc przed Tro:
nem Boskim, iż się wielce starał za nami upros:
mamy. Jakim zaś sposobem przepowiedzia:
ne to od tylu lat dzieło ma się na nas wypełnić a:
byśmy nieużytecznym ociąganiem się tego nieskoncżo:
nego

#

nego Skarbu nie utracili obawiaiący się, znowu te:
raz do Lwowa przybywszy wyjawiamy, iż iest
wielu między nami słuszących sprawiedliwie oba:
wiaiących się aby rowney nieszczęśliwości ktora
nas czasu niniejszego miota, gdy by się obiawili
niedoznali. Ktorzy lubo słowa Ducha Boskiego
w Pismach opowiadaiącemu są posłuszni iednak
że iako ie Starsi Rabinowie wykładaią chcą sły:
szeć, aby prawda zewszech stron doswiadczona
do konca ych oswiecała y umocniła, nagły nas.
Przeto Punkta następuiące od nas przez łaskę
naywyższego w Pismie Swiętem y Księgach naszych
wynalezione do Aktow podaiemy. Naprzod. Pro:
roctwa wszystkich Prorokow o przyisciu Messy:
asza iuż się spełniły. Powtore. Messyasz był
Bog prawdziwy ktoremu imię Adonay Ten
wziął Ciało nasze y wedle niego ucierpiał dla
odkupienia y zbawienia naszego. Potrzecie. Od
przyiscia Messyasza Prawdziwego Ofiary y
Ceremonie ustały. Poczwarte. Krzyż Swięty
iest wyrażeniem Troycy Przenaswiętszey y Pie:
częcią Messyasza. Popiąte. Do wiary Messyasza
Krola żaden przyiść niemoże iedno przez
chrzest. Naostatek. Talmud nauczа iż po:
trzeba

trzebna iest krew Chrzescianska, a kto wierzy w Talmud musi iey potrzebowac.

O ktorych Punktach aby rozmowy mieli z nami starsi Rabinowie wobecnosci, do ktorych należy tych do ktorych należy, w Imię Troycy Nayswięt szey y przez miłość zbawienia Dusz Naszych pokornie obowiązuiemy y upraszamy iako z tey rozmowy za niewymowną pomocą Iechowy wielkie Kosciołowi Messyasza przymnożenie przynieść y Braci naszych oto iedno z Serca proszących potwierdzić, nawrocić y między Trzodę wiernych Sług Messyasza Krola policzyć maiący, po ktorey skonczeniu wszyscy zewszystkiemi Duszami naszemi Kosciołowi Swiętemu wierzącemu w Messyasza Krola y iego widomey na Ziemi Głowie Oyca S. namiestnikowi Messyasza aby nas na uczynek chcących ochrzcił a z Synow gniewu uczynił Synami łaski posłusznemi y wiernemi nas polecamy. Dlaktorey iedynie przyczyny to ozna czenie z ust naszych napisane, przed nami czytane tłumaczone, zachowawszy sobie iego poprawę lub rozszyrzenie, kiedy potrzeba lub czas będzie wyciągał, za natchnieniem Ducha S. zedozwoleniem

matki

#

maśli Swiętey Kościoła, podktorego obrzydła obro-
ny y Łono uciekamy się ręką własną wyżey wy-
rażeni Pełnomocni podpisuiemy Hebrayskim
pizmem.

Jechuda Ben Mosen Krysan
z Nadworney.

Salomon Ben Eliasz z Rohaty-
na.

Z Aktów Konsystorza Generalnego Lwow-
skiego wyięto y Pieczęcią Wielmożnego Nay-
przewielebnieyszego Jmci X. z Mikulicz
Mikulskiego Kanonika Katedralnego y
podczas wakuiącey Stolicy Arcy Bi-
skupstwa Lwowskiego Administra-
tora Generalnego, Kusztosza Stanisławow-
skiego Stwierdzono.

Woyciech Mirewicz Kanonik
Penitencyarz Apostolskiey
y Sądu Generalnego Admini-
stratorskiego Lwowskiego Pi-
sarz.

Kopia

Kopia Listu J.O. Xiążęcia Jmci Sołtyka Biskupa Krakowskiego, do Magistratu Krakowskiego d 22. Junij 1759. A. pisanego.

Praenobiles.

Odbieram List Wmściow Panow de 16 currentis wzywaiący moiey pomocy y ynstancyi, o allewacyą w niektorych żądaniach żołnierzy zbliżaiącego się Regimentu Artyleryi Koron: do Krakowa, dla formowania tamże Garnizonu wciągnące maiącego. To pewna że zawsze dla tego Prze zacnego Miasta miałem partykularny szacunek, teraz zaś przez obięcie Urzędu y dostoieństwa Pasterskiego, powziąłem był do tey Stolice moiey te szczegulne przystoyności affektu y dobrego życzenia, o czym podbytnością moią niedawno tamże szczerze Wmś Panow upewniłem. Lecz obmierzły Bogu y Ludziom swieży Wmś Panow wystęmpek, ciężko mnie zasmucił, y słusznym żalem zagasił we mnie szacunek y ochotę dobrze czynienia. a przez obowiązki Pasterskiego pieczołowania pobudza mnie do czynienia y szukania sprawiedliwey zemsty y kary, o zmnieyszoną cześć y Chwałę Bostą, o zdeptane swięte y chwalebne Przodkow zwyczaie, poniżenie Religii, wzgardzone Pasterskie napominania. Zdumiałem się cały, zgorszyłem się

niesłon cze

niesłoniczeni, zasięgnąwszy naymniey spodziewany wiadomości żeście Akatolików w Mieście Krakowie mieszkańców od Assystowania publiczney Processyi w Boże Ciało uwolnili y dyspensowali, a podobno dla iakiegoś nikczemnego Interessu, co za sproszny y niegodziwy Magistratu Katolickiego wyszczerbek, odpowiedzieć mi proszę kto wam dał moc y powagę odmieniać y wywracać to co się tycze Chwały Pana Boga y obrządków Kościelnych, także to żarliwość o wiarę! także to pobożność przodków y Antecessorów swoich w utrzymaniu Religii świętości y żywość. Co się wśród grassuiącey Herezyi swoią: pobożnie utrzymywało, na zaszczyt wiary katolickiey! to teraz wpośród pokoju kwitnącey y panuiącey Religii! z hańbą y zełżywością obalacie y staracie się fautores obrony Heretyków, żebyście dopełnili swoiey zuchwałości odrzuciliście Pasterskie nasze opoprawy dopuszczonego błędu przestrogi uczynione wam Imieniem moim przez Jmci Xiędza Sufragana y Officyała moiego. Niemasz mnie to sprawiedliwie boleć y zasmucać, mamże obrońcom Heretyków, znosicielom czci y uszanowania Utaionemu w Nayświętszym Sakramencie, który niezmiernie godzien iest

ale

ale yeszcze tego aby wszelkie przed nim upadało kola:
no, Pasterski swiadczyć Affekt y obronę, czy mogłem
się tego wpoczątkach mego Pasterstwa spodziewać
co doznaię. Cieszyłem się y winszowałem sobie że
sławną uszanowaniem czci Wiary y Chwały Boskiey
osiadłem Stolicę Krakowa, aliści znayduię oziębłość
y obrzydliwość, ktora lub iest iawnym y zawodnym
grzechem, tak słusznie obawiam się aby ta iedna
sprawka niezaciągnęła gniewu y zemsty Boskiey, tenże
sam albowiem Bog żyie ktory całe niepodobaiące się
oczom swoim Miasta, nietylko z ziemią zrownał
ale y pamięć ich zatracił, iakże sobie może pochle-
biać Krakow, że się podoba Bogu, gdy mu odeymu-
ie chwałę, znosi Swięte ustawy y zwyczaie, y nie-
słucha Pasterskich napomnienia, przedaliście honor
Boski ktory dotąd nieprzyiaciel Wiary publicznie o-
bierał, bać się słusznie potrzeba aby ten zysk pra-
wdziwie Swiętokradzki, nieprzyspieszył widomych
kar Boskich, dowodem ktore nad podobnemi takom-
cami wykonał. Mogłbym się sprawiedliwie udać
do rygoru Prawa, postępuiąc iednak po Oycowsku
daię mieysce reflektowania się wpopełnionym błę-
dzie, y żądam nie odwłoczney odpowiedzi, czyli my-
ślicie o poprawie tey krzywdzącey Boga, y poniżaią-
cy honor

Honor jego akcyi abym wiedział iakie dalsze wtey mierze przyzwoitey żarliwości mam formować kroki, gdyż otym upewniam całą moią możność y usilność łożyć będę, abym abym zmnieyszoną cześć Boską, znieważoną powagę zwierzchności moiey windykował, czuię albowiem dobrze urzędu mego powinności, który mnie do pomnożenia czci Boskiey, a niedoznoszenia oneyże obowiązuie. Pokaże Wy. WyPanom widocznie, że niedopiero ale zawsze Heretycy w Krakowie assystowali Processyi w Boże Ciało, z Bronią y nieposłuszni od zwierzchności Duchowney karani byli, iako się zaczasow Antecessora mego Xiążęcia Lubienskiego praktykowało, spytam się WyPanow kto wam dał moc dyspensowania się wrzeczach Duchownych, y iako fautores Hæreticorum prosequar Legibus Ecclesiæ et Republicæ. Spytam się na ostatek czy żyie wnich dawne Prawo, że w Mieście Krakowie, ae Jura Civitatis niebyli przypuszczeni Heretycy, tylko poddaniem Submissyi że wtrzech leciech wyrzeką się błędow, taka to była dawnych Krakowa Magistratow żarliwość Ktorey gdy się WyPanowie na wieczne swoie

przed

przed Bogiem Kosciołem y swiatem zawszydzenie y szkodę nader szpetną zposrodka siebie wyznali, mnie zostaie obligacya zastawiac się za honor Boski, Czekam nieodwłoczney odpowiedzi zostawam

Rozmowa Monarchow w teraznieyszych Konjekturach

Krol Angielski do Cesarza.

Dziwuię się Waszey Cesarskiey Mci że uczyniłeś alians z Francuzem zapomniawszy o mnie, przypomniey sobie W. C. Mc. żem służył Domowi Jego tak wiele Millionow pieniędzy gotowych, tyle Woyskiem tyle Bataliami.

Cesarz Imc.

Prawda ale też W. Krolewska Mc czy pamiętasz o tym, kto W. K. Mc uczynił Krolem Angielskim ieżeli nie Dom moy Austryacki, kto komu więcey winien. Dom moy detronizował Pretendenta Sztuarda z Korony Angielskiey, a W. K. Mci to iest Hanowerski utrzymał teraz z W. K. Mc. mimo mnie moy Szląsk gwarantowałeś Domowi Brandeburskiemu, gdzie to z sieto? Jam przywiodł Carową że weszła alians z W. Krolewską Mcią gdy i miał woynę dawniey, Lepiey było y tak trzeba aby Elektorowie Imperij niebyli razem Krolami. jeszcze to nie zes W. K. Mci gwarantował Brandeburczykowi moy Szląsk ktoz

towie

to wie ieżeli to nie są figle W. K. Mci polityczne, że Dwor Brandeburski przeczy Elekcyi Synowi moiemu Arcy Xiążęciu Jozefowi na Krolestwo Rzymskie y chce bydź iako widzę z W. K. Mcią Dyrektorem całey Europy.

Carowa Jmc

Ja wprawdzie według aliansu Anglikowi powinnam dać subsydya Woyskowe, ale ktorędy poydą, niech Krol Angielski u Pruskiego wyiedna, y zniosszy się niech obydway obmyślą doprzoyscia sposob iako iednosz z sobą trzymaiący, bo ia inaczey niebędę mo gła dać sukursu Anglij ponieważ z gwarantował Krol Angielski że żadne auxyliarne Woyska Cudzoziemskie w Granicach Imperyi postać niepo winny, a to czynił dla Francyi nie dla mnie dla te go trzeba się nam otrząsnąć my trzey z kolligo wani Cesarz, Francuz, y ia uczyniemy z Anglij y Prus podział Cesarzowi część Francuzowi część y Hiszpanowi część, toć my wprawdzie od wiekow iesteśmy Monarchami tylko przez dyfferencyą chcą nam własnie prescriber Legem Anglik z Prusakiem.

Krol Sycylijski.

Wiem że Krol Polski iest z kolligowany z Cesarzem Francyą y Hiszpanią w Aliansyi z Moskwą, a dlatego tenże Krol Polski iako Elektor Sas ki ma krzywdę wielką od Elektora Brandebur skiego to wszystko trzyma iego stale inique

Iecz yte

lecz y teraz inwazyę na złupienie y spustoszenie uczynił do Saxonii, więc słuszna by Prusy Brandeburskie oddać mu w rekompensę.

Carowa Jme.

Dobrze przytym ja Krolowi Polskiemu ustępuię swoich pretensyi co mam do Kurlandy, a Polska ustąpi jus Feudi to będzie dość na niego.

Szwed.

Wszedłem y ja wprawdzie w Alians z Brandeburczykiem bo mam Siostrę jego, ale to non tangit Statum bić moią Pomerania y Sztetyn, a kiedy Woda mętna pod ten czas naylepiey Ryby łowić. już moie Inflanty niech będą a ja dopomogę W. K. Mci do odebrania Pomeranij y Sztetyna wszakże W. K. Mci przyległa iest Pomerania a mnie Inflanty.

Hetmani Korony y W. X. Litt.

A o nas to zapominaią Monarchowie Europeyscy rządzić się chcą Kurlandyą z Inflantami mimo nas Polakow, coż to będzie?

Carowa Jme.

Siedzicie spokoynie wadzcie się sami między sobą, nikogo się nieboycie wszakże nigdy Polska nie chciała aliansu niechże y teraz nie wchodzi to będziecie bespiecznieysi macie Traktaty wieczne z Turkami Cesarzem y zemną możecie bespiecznie pić chulać, dobrze zować, tańczyć iako wolni y udzielni Panowie. Jeżeli wam Krol umrze to znowu będziecie

mieli pie

mieli pieniądze swieże Cesarskie Francuskie An:
gielskie, bo u Was kogo się podoba y któremu kogo się
podoba obrać wolno byleby dał pieniądze, że tą tyl:
ko kondycyą byleby się sam utrzymał, zaczym do:
syć z was obrać kogo chcecie y pieniądze swieże
mieć.

Magnates Śląscy do Cesarza

Zmiłuy się W. C. Mć dbay o nas y o Twoim Śląsku
masz słuszne pretensye bo ci Jure naturali et Suc:
cessivo należy, Hołdują cztery Xięstwa Domowi
Brandeburskiemu, ale on prawie cały Śląsk trzy:
ma za W. C. Mci czynił Śląsk cztery milliony Zło:
tych Cesarskich teraz z oppressyi Brandebur:
skiey czyni Onemu Osmnaście millionów, reddat cal:
culum a dla Kommissarza y Woyska W. C. Mci co
się tułać musiemy po Austryi Czechach ostatnie
oddamy, a salwuy nas.

Duchowieństwo Śląskie

Nayiaśnieyszy Panie w górę Ręce z Aaronem podno:
sić będziemy kiedy się będziesz potykał z Prusakiem
wszakże idzie o Religią bo już periclitat, która pra:
wie przychodzi ad interitum.

Carowa Jmć.

Iać posłą Woyska moie, wiedz do Anglij iakom de:
klarowała przez Lgd.

Gdańczyk.

Pytay się mnie W. C. Mć czy przepuszczę, boć y ja
niedufam

niedufam, y przestrzedz będę musiał Anglika, ieżeli to
nie finie dla Francyi, bo kiedy do Anglij wnidzie
w Czterdziestu Tysiący Moskwy, choćby potym chciał
im podziękować Angielczyk za usługi ktoż wie ieżeli
by wrekompensę niepotrzebował całey Anglij przy
teraźnieyszych do podziału Projektach.

Genius Krola Pruskiego rezonujący o Stawach y Wiktoryach z Satyrem Polskim rozmawiający.

Gen: Doznaią tego teraźnieysze lata, jak Alexander był postrachem swiata
I bliskij sąsiad doznamoiey broni. R. Satyr. Niechay P. Bog broni.
Gen: Jezli Cesarza czytasz Daryusza Patrz dziś Cesarza iak mey z Prussa mars
Saxonię Moskwę y Węgry pobiię. R. Sat: Iby zkamiesz szyię.
Gen: Mam Woysko mocne exercytowane, Niedbam na wszystkie Stalli Spane. trze.
Jako Krol Szwedzki rządzę moią sławę. R. Sat: Czy pod Połtawę.
Gen: Chociasz to na mnie są wielkie zamachy, Lecz ja ukwo prędko takie strachy. t
Innych Orężem innych złotą szwajcz. R. Sat: Oskipisz się żebrzyco.
Gen. Polska y Litwa bez żadney obrony, A ich Monarcha został zwyciężony.
Więc ja cowmiem pokazał wygodnie. R. Sat: Day pokoy Litwie.
Gen: Niechże pilnuie Polska swoich Granic Zaś Austryacy Moskwa u mnie za tnie
Wszystkich zwyciężę y wygładzę ratnie. R. Sat: Dewiść głową błaznie.
Gen: Niech Monarchowie gromadzą swe siły, Kiedy im pokoy namiły wojczyznie z
Ja ich nauczę z mym bitnym Żołnierzem. R. Sat: Bog im Rabetrzem
Gen: Dozna Europa co mogę przed swiatem byle Bog trzymał neutralitatem.
Ci wszyscy będą klękać przed mym Tronem. R. Sat: Ostrożnie z Bogiem. przy
Gen: Wszak ja czynię Bogu moiemu Ofiary, Toć niepotrzeba dla mnie zadney wiary
Jam ni Katolik ni Luteranista. R. Sat: Toś Atheista. Stolica
Gen: Jam też obrońca Saxońskiey Swiątnice, W Panstwach Luterskich zakładam
Mnie samo szczęscie dopomagać może. R. Sat: Niedayże Boże. Litwa
Gen: Czech, Węgrzyn, Francuz, Cesarz z Polską Litwą, Niech swoię swoij utrzymaią
Wszystkich wyniszczę gdy pozyię nauery. R. Sat: Nafaydasz wpludry.
Gen: Mam dosyć Złota choć Woysko stracę, Będę miał drugie gdy dobrze zapłacę.
A tak plondrować będę w Europie. R. Sat: Zdziesz głupi Chłopie.

Gen: Prawda

Gen: Prawda żenieco Moskwa mi odgraża, Austryackie się woysko coraz wzmaga
Ja na te Woyska zaciągnę rekrutow. R. Sat: Weźmiesz sto knutow.
Gen: Co mnie tak straszysz nie Ludzki Satyrze, I fantazyą mieszasz wszym
Wiedz że z rąk moich sam się niewiniesz. R. Sat: Ty pierwey zginiesz. przyrzecze.

Pacierz Sląski do Boga Oyca o pomstę na Prusakow wotaiący.

Wszedszy w dom żołnierz nim się co spyta
Takim nas zaraz rodzicznym słowem wita - - - Oycze.
Sprzęt Twoy domowy co może bydź wszystko
Nie iest czyi inszy ale własnie tylko - - - Nasz.
Gospodarz myśli przez żal swoy niemały
Idź mi do diabła gościu tak zuchwały - - - Ktorys iest.
W tey naszey biedzie niech nam Bog pomoże
Przed tobą z żalem uskarżać się Boże - - - w Niebiesiech.
Iż Pruska woyna iest nam tak niezbożna
Że w niey nie znaydzie komu mowić można - - - Swięć się.
Obozy Pruskie gorzy nisz Wołoskie
Albo Tureckie profanuią Boskie - - - Imię Twoie.
Boże łaskawy tey zaraz godziny
Trafunkiem kary za te w Prusach winy - - - Przydź.
Co zdrayce iako Państwo Sląskie gdyby
To można zniszczyć zapewne radzi by - - - Krolestwo Twoie.
Że Sląsk ruinuią bez żadney przyczyny
Z gromie potłomić za Twe w Prusach winy - - Bądź wola Twoia.
Woysko Prusakow iako w Sląsku w Kwezyło
Ozdoby zdarto gdzie prawie tak było - - Jak w Niebie.
Pruskich Komputow niechce mieć usiebie
Za swoie błędy iak niegodni w Niebie - - Tak y na ziemi.

Biorą

Biorą co mogą, a dosyć niemaią
Przy ciężkich trudach zażyć nam niedaią. - - Chleba Naszego.
Odstąpią iedni alu zaraz inni
Tak przykro mowią iakbyśmy im winni. - Day nam dzisiay.
Krolowa Pani do ciebie wołamy
W tym Rolu Tobie że czynszu niedamy. - - Odpuść nam.
Bo w cudzey władzey będący niewolemy
Przez iaką [illegible] wypłacić musiemy - - Nasze winy
Przy swoych swobodach taką wolność maią
U naszych żonek tak właśnie sypiaią. - - Jako y my.
My chociasz często widziemy niecnoty
W niewoli będąc takowe sromoty. - - Odpuszczamy
Życząc do Piekła im iść na mieszkanie
Takowym Gosciom niechay się to stanie - Naszym winowaycom
Broń także Panie zwierzchności nad nami
Jednostaynemi głosami wołamy. - I niewodź nas na pokusy
Z grom Herctyka niechay marnie zginie
Niech go śmierć nagła moy Boże nieminie. Ale nas zbaw
Gdy siły nasze słabe niewystarczą
Bądź nam ratunkiem y głową y tarczą. - - Ode złego.
A oto ieszcze prosiemy y Ślązacy
Niech idą z Śląska do diabła Prusacy. Amen.

Rozwod Jmśi Panny Kossowy z Panem Stol-
bickiem nazwanym Smolik, Szwarcz, Grab
&c wierszem opisany przez Jmści
Xiędza Morawskiego na ten czas Prezy-
denta Trybunału Koronnego wielkiego zaker-
szopiszal.

Sekretne

#

Sekretne kięzy ciche gabinety
Przez niepoczciwe intrygi kobiety
Szluby y związki Małżeństwa nierowne
Złączyły z Chłopem Kołbickiem Kossowny
Męny Trybunał publicznym wyrokiem
Rozkazał Pannie wzłączyć się z Smolkiem
Y aby potym winny kiersz ustrzelano
Wszem o zeńczynom wieczną pamięć dano
W potomnych czasach wprzyszłey alternacie
Będzie swiat wiedział: co iest za smak w gnacie
Będą się strzegły Godnych Oycow Dzieci
Walać się w Swarcu podłey ludzi smieci.
Nazbyteś smiały na kleynot szlachecki
Pruskich Ziem Panow Sołtysie, Kołbicki
Z pługa y zprostey wywiodłeś się Chaty
Podkomorzego brać Corkę w Traktaty
Chciałeś bydz rownym Kossowi Szlachcicem
Złączyć się naszym Oyczyzny Dziedzicem
Darmo chłop iesteś już stanie to na tym
Gdy iesteś swarcem smolkiem czyli Gnatem
Dosięgnął celu sprawy Koss uczony
Tenor Dekretu żeś iest osądzony
Za rapt na gardło darowneyszym ci czasem
Że nie się było z rownym sobie basem

Kosso.

Kossowna lubo Posag swoy straciła
Przeciesz zawisło na rodzicach siła
W tym jeh iest łaska dosyć że Kolbiecka
Z krwie tego Chama niedostała dziecka.

Nadgrobek Jmći Xiędza Siemienskie[go] przez niego samego napisany

Hæres peccati natura filius iræ
Hic iaceo dignus esse sub antris humi
Indignus non re sed solo nomine Doctor
Verbis non factis me docuisse fleo
Perdocuisse alios, & non docuisse se ipsum
Quid iuvat o Mundi fumus nihil
Agne Deus Doctrina Patris Redemptio mundi
Hic mihi prostrato Commiserere Deus
Latro & Meretrix gratis Tua Regna subintrant
Gratia peccatis fiat et ista meis.

Toż samo po Polsku przetłumaczone przez Jmći P. Jordana Kasztelana Woynickiego.

Dziedzic grzechow z natury synem gniewu zwany
Tu leżę, bom był godzien w ziemi zakopany
Nauczyciel nie rzeczą lecz samym imieniem
Płaczę żem uczył słowy ale nie czynieniem
uczyć

Uczyć inszych nieuczyć samego
Nacoż się zda o! dymie świata znikomego
Jezu rawdo Oyca, nasz Odkupicielu
Odpuść mi winowayцey grzechow bardzo wielu
Wszak Łotr y nierządnica już są w Niebie Panie
Niech się taka zgrzechami łaska dla mnie stanie.

To ż samo po Polsku przetłomaczone przez
W. Jmći Pana Michała Letowskiego. Pod-
komorzyca Krakowskiego: Pisarza Grodz: Bieckieg.

Zadziedziczony w grzechach Syn w złościach zrodzony
Tu leży, wart w podziemnych być lochach złożony
Doktor ktory Jmienim nierzeczą się zdobił
Płacze że czego inszych uczył sam nierobił
Tych nauczał nie siebie, przez życia swe lata
Cóż potym oprożności mdła y znikła świata
Boży Barankiu Oyca sprawiedliwości zbawienie
Zmiłuy się weyźrey serca na upokorzenie
Łotr, Nierządnica do Nieba darmo weszli Panie
Taż Łaska win w odpuście moich niech się sta
nie.

Klucze do Sekretnego pisania.

Klucz Pierwszy.

a b, c d	e f g, h	i k : l m n	o p q . r	s t u x Z.

Exemplum vg. Deus videt. pisz noty arytmetyczne y znaki przerzeczone tak 4, 1; 3; 1? 3? I: 4, 1; 2? l. Vel vg: Czas ucieka pisz tak. 3, 5? 1, 1? 3? 3, I: 5; 2: 1,

Klucz Drugi.

abc	d e f	g h i
k l ł	m n o	p q r
s t u	w v x y	z ż ź

Exemplum vg. Teressa y Maryanna pisz tak [cipher symbols]. y tak daley możesz co chcesz pisać.

Trzeci Klucz.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, ł, m, n, o, p, q, r,
100, 1, 40, 10, 7 200, 30, 9, 5, 3, 13, 20, 2, 24, 300, 50, 100, 11,

s, t, u, w, x y, z. Exemplum ~~vg~~ Okno wido:
4, 8 777, 20, 6, 77, 88.
czne. pisz noty artymetyczne za miast Liter
takie iakie tu w Alfabecie są ułożone. 300. 3. 24.
300. 20. 5. 40. 300. 48. 6. 24. 7. y tak dalej możesz co
chcieć pisać choćby y zkim korespondować
byłeby zkim przeszłe ten Klucz chcesz Kore:
spondować miał też taki drugi.

Dziwne przymioty y skutki owocu Kathalo:
gańskiego, albo iak inaczej zowią S. Ignacego Fru:
ktem, albo Faba Swiętego Ignacego.

Znayduie się w Kraju nazwanym Kathalogań:
skim na wyspach Filipeńskich w Indyi, Pewne
Drzewo rozłożyste które zwykło czasami rodzić
Owoc przez łupiny czyli nasienia w Kraju Kato.
rym się rodzi, nazwane Owocem Kathagolanskim.
Nazywa się też Fruktem albo owocem Swię:
tego Ignacego. a to z takiego przypadku pewny
Indyanin wspomnionego Kraju Kathalogańskiego
do Swego Pasterza Duchownego który był Je:
zuita tameczny Missyonarz oto należytym
strofowaniem umartwiony iż w Swięto Mszy S.
niesłuchał tak się przeciwko niemu zawziął
iż go umyślił zabić tehem własnym zust
swoich. Tym umysłem pewne zioła jadowi:
te kto-

te Ktore w tamtym Kraju znayduią, wgęby swoiy nakładł,
aby zbliżywszy się ku pomienionego Zakonnika owę
truciznę, ktora się tam nazywa trucizną cuchniczą
z Swiata go zgładził. Co by zapewne się było stało
gdyby była Opatrznosć Boska tego nie sprawiła,
że ow Zakonnik dniem przedtym po polu chodząc
napada pod Drzewem na ten owoc y z ciekawosci
chcąc się dowiedzieć coby to za rzecz była, wziął go z do=
bą. zkąd poszło że ow Indyanin nietylko skutku niemiał
złosliwego zamysłu swego ale też s: rzecz dziwna y
owa trucizna ktorą wgębie trzymał, lubo się prze=
ciwko niey był opatrzył dobrze, wszystek iad swoy
przeciwko niemu samemu obrociła, tak dalece że
oziemię rzucony oczy wywracaiąc ściągł się by bliski
już smierci dawał znaki po sobie, wtym ow Za=
konnik niewiedząc co się stało, aby iaki ratunek po=
dał umieraiącemu, czym prędzey przywołać każe
Lekarza Chmitika tamecznego kraju Człowieka kto
y przypadszy wybrał nayprzod owemu Indyanino=
wi zęby iako mogł naylepiey owo ziele iadowite
spyta się potym Zakonnika tegoż, czy niemiał przy
sobie pomienionego owocu ten odpowiedział że na=
wet go y nieznał, lecz przypomniawszy o owym
nieznajomym, ktory dniem przedtym znalazł fru=
ktu dobył go y pokazał go Chmitikowi uznał
wnet Chmitik że iest ten owoc o ktory się pytał,
y trochy ustro

Y ~~który~~ ukrobawszy dał wypić Indyaninowi który natychmiast obaczywszy się wnet do pierwszego zu pełnie przyszedł. Z tego przypadku zabrana wia: domość o skutku y cnocie owocu pomienionego, że nie tylko służy skutecznie do zachowania od wszelkiey trucizny ale też moc ma owiac cuchnienia prze: ciwko temusz samemu obrocić który go na zgubę inszego zażywa, psuiąc nawet dzielność tych pre: zerwatyw którymi się przeciwko niemu ów Indy: anin opatrzył. Lecz inne zas doswiadczenia któ: re potym nastąpiły dowszło się tego, że wspomniony owoc Kathalogański ~~albo Oliwa~~ Swiętego Ignacego następuiące skutki.

1mo Starty na proch y w wodzie połkniony, psuie iakie kolwiek trucizny choćby naymocnieysze y od niey uzdrawia.

2do Przyłożony całkowity lub na proszek starty na: ukąszenie iakiey kolwiek gadziny iadowitey zabra: nia aby się iad nieszerzył uzdrawia.

3tio Tym samym sposobem przyłożony goi wszelkie rany.

4to W ten sam sposob goi zginienie robaka kosmatego nazwanego wasul.

5to W ten że sposob krew zastarzałą z rany upływa: iącą y ranę goi.

6to W wodzie wypity usmierza się zwanie na żołądku

7mo W ten że sposob zażyty uzdrawia tych którzy

albo z tym wiatrem zarażeni, albo z inszego przypad-
ku nagle zostaią iakby wpoł obumarli y mowę tracą
włożywszy im gwałtem kawałek tego owocu w zęby co
kolwiek własnyszy dla łatwieyszego połknienia. 28

8vo Tymże sposobem zażyty leczy chorobę nazwaną Sot
tan albo morzenie.

9no. Tym sposobem Białogłowom ułatwia do porodze-
nia, ale trzeba mieć na to uwagę żeby go zażywały
kiedy już właśnie czas przypada do porodzenia, że-
by tego proszku omale zażyły, bo inaczey by opo-
źnienie przyprawił.

10mo. Na tercyanny kwartanny y inne Febry leczy
piiąc go w proszku z wodą w on czas gdy zimno
brać poczyna. Tu iednak przestrogę mieć należy
aby omale brać tego proszku bo inaczey mogłby
nad to laxować y zaszkodzić, zaczym tak go do-
świadczać aby nayprzod bardzo mało zażyć, potym
coraz więcey póki się nienaydzie miary y propor-
cyi z mocą konstytucyi człowieka zażywaiącego.

11mo. Tegoż proszku wypiwszy w trosze wina
wszelka niestrawność żołądka y zbytnie laxacye
usmierzaią się miarkuiąc iednak mdłości y dy-
spozycyą chorującego, co łatwo dobry lekarz z miar-
kować może.

12mo. Służy także ten owoc cierpiącym kurcz albo
trzęsienie członków którym się daie kawałek

do połknię

do potlenienia y proszek z niego utarty przykłada się na członek struplały.

13to. Tenże sam owoc iest tak wielkie y skuteczne lekarstwo przeciwko wszelkim truciznom yiadowitym czyli wnętrznem czyli zewnętrznem że nawet noszącym go na sobie tak żeby się dotykał ciała trucizny moc traci y od niey zachowuie.

14to. Takim sposobem noszony ten owoc służy tak iako Tombaga przeciwko zdrętwionym y ziatrom zaraźliwym.

15to. Ten owoc wgębie trzymany uśmierza wszelką niedyspozycyą ciała nieſtrawność żołądka.

16to. Tenże owoc starty na proszek smażony woliwie służy na uleczenie swierzbiączek namazuiąc nim od głowy do stop ciało tak żeby ię przy ogniu rozgrzewał ktorą tą maścią zbolałe ciało smarować będzie.

17mo. Taż sama maść na zamrożenie członkow zmartwiałe y skurczone, y nabolesci ciała smaruiąc nim

18va. Ten sam oleiek z proszku owocu tego woliwie smażonego służy przeciwko truciznom y urokom także y tym znagła wpoł obumartym czyli od iadu także y tym, czym zarażeni iadow zaraźliwych czyli też czym zarażeni bez zmysłowie liby Człowiek zęby zaciąwszy bez zmysłow ustał stawał, tedy mu gwałtem otworzywszy usta końcem noża wpuszczać go wgębę tak żeby go potknął

potrzeb.
Wątpić nie trzeba, że rzecz tak dziwna y tak wielu słow maiąca ma ieszcze y większe ale mnieysze ieszcze wiadome, tak iak iak te które się z doświadczenia dostatecznego wymienity, których iednak łatwo każdy doświadczyć może w rożnych nowych przypadkach ponieważ żadnego niemasz niebezpieczeństwa, aby ten owoc zaszkodzić miał gdy się potrzeba zażywać będzie.

Troyga tego zgadnąć niepodobna a czwarte żadnym
Sposobem nieda się wiedzieć ani rozumieć.
1. Orła stąd latającego. 2. Droga po skale, którędy się wąż czołga. 3. Znak Okrętu po Morzu płynącego. 4. Ścieszki Młokosa do Dziewcząt.
Tych rzeczy głupiego iest szukać y niepodobna
wynaleść.
1. Prawdy u Hippokrytów. 2. Wiary u podchlebców. 3. Trzeźwości u piiaków. 4. Pieniędzy u rozrzutnych. 5. Mądrości u głupiego. 6. Przy otyłym każdonie dowcipu subtelnego. 7. W towarzystwie złych Człowieka dobrego.
Cztery rzeczy przeciwne są y niestateczne
1. Mazur gdy złoto szcze. 2. Chudy pachołek gdy z Panoszeie. 3. Sowa gdy z Jastrzębiecie. 4. Chłop gdy sołtis łacinę gubi rozmawie.

Na Inkaust do pisania krótki sposób.
Skorek zielonych z wierzchow y łupin Orzechowych Włoskich weźmie, wstępie albo w moździerzu dobrze utłuc, potym to przez iakie wycisnąć sukno, y tym zaraz pisać może sokiem.
Item drugi Sposob.

odłai

Odiąć żółtek od Jaja, y spalić na chędogi skorupie zawar:
sliwy, apotym go rozpuścić ubitym dobrze iako na wodę
białkiem. Inkaust sztuczny y przytłi może pisadłem
nietylko na papierze ale y na woskowey skorze.

Bigos w Żałobie

Chcąc Panna bigos w kuchni zaprawić coprędzey
Wyidzie z garkiem po ocet w komorze, gdzie między
Flaszami stał Inkaust, bo iuż były mroży
Nalawszy podaie mi bigos nowy ślęży;
Skosztuię, pies by nie iadł, y pomyślę sobie
Jako żyię niewidział Bigosu w Żałobie.
Więc postrzegszy omyłkę, skazę do kucharza
Niech złodziey nieczyni z zadku kałamarza.

Ubior Korzenny, Szkatuła Korzenna na Grzbiecie

Dowiedz się kto przed staynią, Chłopcze z koni zsiada
Patrząc z okna rozkazał, a z tyn odpowiada:
Pan iakiś, po sukniach znać y po animuszu,
Że sam kogoś oń pytać: w pieprzowym kontuszu;
Portki cynamonowe, Żupan oliwkowy
Czapka Barania, na niey Koter goździkowy.
Że to było we Czwartek, znowu rzekł: gdyby
Chciał do jutra poczekać, zaprawić nam Ryby;
A chłopiec, Cynamonu niechaiże Mój Panie
Bom widział, że na zadku portki nieszychanie:

Na Symplaka w Zaloty

Symplak ieden przyiechał w zaloty do Dworki
Zaraz z niego poczęli drwić y wybierać w zorki
Tyn

Tyn szedszy do Kolaski ktora stała w Stayni,
Zaprzęgay Matyaszu, bo dziś z nas to Pani
Chyba rzecze z Waszmości, trudno ma dość że mnie
Gdym tam niebył y szkoda mowić nadaremnie.

Żona z Mężem po Szczeremu.

Trafunek pewney Pani iak to nie nowina
Że nie z Mężem, lecz z inszy miała sobie Syna
Gdy ią skrupuł z Sumnieniem ustawicznie biedzi
Ta się z tym sekretem w Odpusty wyspowiedzi:
Gdzie Mnich przy żalu rzecze: ma Pani chcieć wiedzieć
Że to Mężowi swemu musisz opowiedzieć.
Ta powracaiąc w Kramie kupi siebie Maszki
Gdy bękart ow zapłacze, wraz Męża w te fraszki
Ustroy: by go straszył, daycie chłopca mego
Niedam Diabłu, bo nie twoy, mać on Oyca swego.
Tak powiada Mężowi z Księżowskiey nauki
Mąż też był dudek, że tey niepoymował sztuki.
Tak pokutę odbyła, y chłopiec nie płacze
I snąć iuż obmamiony nad złową niegdacze.

Kazanie Wielko-Piątkowe.

Pił Pleban w Wielki Czwartek z Wikarem do świtu
Wyie po długu starego iuż na Ambonę, quietu
Iże przyszło, rzecze Pleban: moy Księże Wikary
Żal mi Pana Jezusa bez końca bez miary.
Że słowa rzecz niemogę przeżeć miły Panie
Proszę chceycie tak smutne powiedzieć Kazanie.

Tenteż

Tyn też gdy Głowę strudził Gorzałczanym dymem
Inniej Żył, y innie był pewnie nie Cyczymem.
Tak nie nieopowiedziawszy obadwa przeczalem
Poszli spać do komory, miasto Jeruzalem.

Na Adama

Kiedy Jan Jaśkiem, a Stanisław Staszkiem
Więc my Adama nazwiem Adamaszkiem

Do żałobney Damy.

Po sukni znam żałobę, znam y po Podwice
Kasiu to nie żałoba, u bielone lice.

Na Ktosia.

Plebański chłopiec Panu często z piiał, ziadał,
Gdy go Pan spytał że ktoś ziadł, tak odpowiadał.
W tym Xiądz usłyszy Dzwony, y płacz zoczyk rzewnie
Komu dzwonią? odpowie: Ktoś umarł zapewnie.
Znowu poszłowdził mówiąc: że to Ktoś zaiste
Dał mu Xiądz chłostę, Ktoś umarł, Carstwo oczyst[iste]

Ne misceant Sacra Profanis.

Był u mnie szlachcic ieden w Wielkonocne Swięto
Jako zwyczay zażywszy szołdry z Stołu zdięto
Aż owego Szlachcica Pachołek premudry
Dopadszy Swięconego spuści cicho w szudry
Zapomniawszy odziarze pod kolanem nisko
Którą radzę na końcu przetarto pustusko.

Prze:

Przewąchał pies co wijbi za wygłodzony z Postu
Naprzód liźnie, a potym zębami poprostu
Zarwie z żywym pospołu, aż drugi, aż trzeci,
Aż się więcej do łupu ich owego zleci;
Wrzeszczy Litwin, lecz wszyscy, dlaczego nie wiedzą
Anoż znowu rzeką: psi Akteona ziedzą.
A gdy około szkody sami się powadzą
Łapczywego Pachołka z gęby wyprowadzą;
Przestrzegszy go bądź mędrszy na drugi raz bracie
Nie kładź nigdy w dziurawe swój onego gacie.

Na tego co sam siebie powożąc wywrócił
się z Saniami.

Gniewasz się, żeś wyleciał z sanek wożąc siebie
Daj sto kijów woźnicy temu co wrócił ciebie.

Na skąpego dla swoich Przyjaciół.

Gdym cię prosił pieniędzy, rzekłeś że mam mało.
Gdy się zamną użyła wioska, wnet ich stało.
Więcej wiedzy znalazła moja wioska wiary
U ciebie Bracie, niż ja, twój Przyjaciel stary
Zapozwanoć do Sądu niech ci wioska radzi
Zrucono cię z honoru, niech cię wioska wsadzi.

Do Kaznodziei.

Oiak mowiąc ponizaβz każdego Człowieka!
Gdy wszystek Lud z kazania twoiego ucieka!
Na tego, ktory iest w szczęsciu hardy
a wbiedzie pokorny.

Gdys iest w szczęsciu, omijaβz każdego zdaleka:
Gdy wbiedzie, niema nad cię nizszego Człowieka
Tyć szczęscie służy, wszystkich odrzucaβz z pogardą
Wszystkiem płaciβz za Ludzkość odpowiedzią.
Gdyś w nieszczęsciu kłaniaβz się, każesz na obie hardy
Stroną bywać: więc zostaway zawsze wbiedzie.

Na Lekarza

Dziwny iesteś Lekarzu, gdy inni słabuią
Tyś zdrow, słabasz zaś gdy się drudzy dobrze maią.

Do Łotra idącego na smierć

Pewny Łotr, gdy był na smierć skazany okrutną
Drugi co cię, był mowiąc, wypogodź twarz smutną
Dziś będziesz iadł wieczerzę w Niebie z Aniołami.
Łotr ma na to: idź z zamnie, za dziś suchotami.

Przywitanie piękne.

Piotr spotkał pewną Damę idącą przez ulicę
Rzekł: oiak masz piękne mosa Pannow Lice.
Panna odpowie: prawda, pięknieysze niż twoie!
Piotr znowu rzecze: szkoda! kłamiemy oboie.

Na niewymawiaiącego Litery R.

Jlekroć chciał Jan mowić dary mowił daty:
y stary poeta z niego nazywał że stały.
Wyiechał Jan do Rusi, myślmy w zwonieci
Że już tych słow pieszczliwych nie będziem słyszeli.
Alić wieść niespodziana z Rusi przyleciała
Że gdy Jan przybył na Ruś, Ruś Łusią została.

O Białogłowach.

Czemu mędrsi mężczyzni niżli białogłowy
Bo te początek maią swoy z żebra nie z głowy.

Życzenia przy złożeniu

Niech ci będzie niesmaczna lub ystoy w kochaniu
Niech się łączy wraz z Tobą śliczna Dama w spaniu
Ktora gdy tchniesz staray się by dotchnięta była
By się na twey naturę słabość nie skarżyła
y Aby cię niedotknięta palcem niewytchnęta

Jak się Słonce na Niebie promieniem Słonca żarzy
Tak Cnota zawsze w Twoiey przemieszkiwa Twarzy
Przychodni kto cię widzi miłość mu się poda
Bo go albo Twa Cnota lub chwyta Uroda.

Wiersz na odiazd JW Jmci Xiędza Wacława Sira-
kowskiego Biskupa Przemyskiego na Arcy Biskupstwo
Lwowskie przez Magdalenną Orzechowską pisany.

Wiełka utrata szkoda nie mała
Abyś Rozumnie o tym wiedziała
Cała Owczarnio Krzeiciela pana
Łask cnot pełnego postradać Pana
Aboś raz dowod dał ci Pasterza
Więcey iak Dawid gdy rozdarł Zwierza

Szukał pastwiska dla miłey Trzody
Ile pragnęły dodawał wody
Ewanieliczney by Oyca znały
Rozgg zacinał które brykały.
A naostatek od swoiey Trzody
Kozły oddalał by niemiał szkody
Otoś wiedz panie Marya bierze

Słusznie dla siebie takie Pasterze
Ktory Barana zrobił cichego
I Lwa potrafi użyć śmiałego.

Mowa

J. O. Xcia Jmci Kajetana Sołtyka Biskupa Krakowsk. Xiążęcia Siewierskiego, na Seymie Ordynaryinym Warszawskim miana Dnia 11. miesiąca Października R. P. 1766.

Nayiaśnieyszy Krolu P. M. M. Prześwietne Zgromadzone Stany, Mości Panowie, y Bracia.

Przymawiaiąc się do Pacta Conventa Fe. Senatus Consilia, iako prawo mieć chcę, biorę pro principali obiecto, co się tycze Wiary Swiętey.

Ta iako iest primo puncto eorundem Pactorum mocno obwarowana, tak mam za powinność iak nay żywsze u Tronu W. K. Mci wyrazić podziękowanie, za gorliwość Jego Pańską, ktorą nam oświadczać y przez uchać raczysz, o nienaruszone oneyże zachowanie przy czasie nieoszacowanego życia.

Siodmy zaś Punkt eorundem Pactorum o Dyssydentach lubo iest podobnie mocno obwarowany, y reassumowaniem dawnieyszych Konstytucyi, mianowicie świeżą Konwokacyina ukoronowany, gdy iednakże Dyssydenci nieposłuszni Prawu, ważą się interturbare tranquillitatem publicam, etiamquam periculose zagranicznego zasiągać za sobą interessowania, niniem upraszać W. K. Mci, y zgromadzonych Stanow, aby ubespieczenie Wiary, y rygor natychże Dyssydentow, ..ty y nateraznieyszym Seymie ponowione y nową Konstytucyą potwierdzone.

Znayduie się także w siodmym Punkcie Pactorum Conventorum wyznaczenie Kommissyi do Zborow nowo erygowanych w Toruniu y w Starostwie Spiskim, ktore gdy dotąd nie wyszły z Kancellaryi, oiak nayprędzey onych że wydanie dopraszam się. Interessuie mnie y całość owiany, y cząstość mego Pasterstwa; maiąc kilka Kościołow w Starostwie Spiskim do moiey Jurysdykcyi należących. Kommissya do Torunia wyznaczona, aby nietylko była w względem Zboru nowo erygowanego, ale też miała moc weyzrenia in abusus ex praepotentia Subjectorum Acatholicorum Magistracie, w ktorym znaydować się nie powinni w większey liczbie Katolikow. Taż Kommissya, aby także weyzrała w rożne gwałtowne Krzywdy: Uciśnienia y nieposłuszenstwo Jurysdykcyom Duchownym Pomorskiey, y Chełmińskiey, y inne inkonweniencye nad Traktat Oliwski unice do Prowincyi Pruskiey, a nie do całego Krolestwa regulujący się. W czym dostatecznieysze ex gestis wych y Dowych Pasterzow Imeiow Xięży Biskupow Kujawskiego y Chełmińskiego będzie W. K. Mci y Przeswietnym Stanom uwiadomienie.

Smiem oraz przypomnieć W. K. Mci obowiązki Jego ex eisdem ~~Pactis~~ Pactis, ktoremi przyrzekłeś Rzpltey Staranie, aby iak nayprędzey za granice z Krajow wyszły woyska Cudzoziemskie. Mam wiadomości, iż W. K. Mć po tyle kroć razy wniosłeś Powagę swoią do Dworu Rossyiskiego, gdy iednak do

Fac

dotąd nieskuteczne W. K. Mci zostaią usiłowania, upraszam, abyś raczył onez powtórzyć, przy ostrzeżeniu, aby szkody pokrzywdzonym nadgrodzone były. 34

Przymawiaiąc się także do Senatus Consilia dopraszam się, aby infuturum nietylko publiczne JmiOw Ablegatow Instrukcye, ale y prywatne sekretne czytane były. Tudzież Oryginalne JPO w respons ach listy, y uwiadomienia, gdyż z dnia wczoraysze go nie słyszałem, tylko początki traktowania JmP Pana Alexandrowicza, a ostatniey z niego expedycyi wzmianki niebyło. Mniey także interessuiącey od Konsula Genuenskiego słyszałem rezolucyą. A Rzplta zgromadzona w Trzech Stanach o wszystkim uwiadomiona bydź powinna. Ostrzegłem także, aby suo loco według porządku Seymowania relacye wiernie Rzpltey uczynili z Ablegacyi swoich Xiąże JMć Stolnik Litewski z Rzymskiey, Xiąże JmP Poniatowski z Wiedenskiey, a JmP Pan Podczaszy Koronny z Berlinskiey.

Co się tycze wydatkow tak znacznych z Kommissyi Skarbowey per Resultata Senatus Consiliorum, przypominam Konstytucyą 1717. ktora wale zakazuie Senatus Consiliis wdawać się in materias Status y wszafunek Skarbu Rzpltey, tylko w potrzebach gwałtownych. Ktorych prekustodycyi y sprzeciwiania się, nasłuchałem się często za przeszłego Panowania. Ostrzegam więc surowsze tey że wspomnianey Konstytucyi infuturum zachowanie.

Wszy:

Wszystkie zaś Senatus Consilia na nic się przydadzą; więcey powiem, walne Seymow ustawy żadnego pomyślnego dla Oyczyzny nie przyniosą skutku, gdy obradom naszym fundamentu nie założymy, na ktorym stoią Krolestwa, y Panuiących grontuią się trony, Naymnieysza bowiem struktura obalić się musi gdy fundamentu nie ma. Po odbytych więc wszelkich Obrzędach Seymowych ad mentem ostatniego A 1764. Prawa, ktore można samemi ceremoniami nazwać do proporcyi tych ustaw, do ktorych stanowienia przystąpić mamy. Weźmy to być za fundament hunc primum Lapidem, ktory pokładali w przyzmierzach wszyscy Krolowie y Panowie nasi, iako y sam W. K. Mć. szczęśliwie nam Panuiący. Wszystkie konfederacye generalne, jako y ostatnia y wszystkie walne Seymy. Toż pewnie iest samego W. K. Mści y zgromadzonych na teraznieyszy Seym Stanow postanowienie, abyśmy od tego punktu zaczynali, na ktorym jedynie Prawa wolności y zupełne nasze fundować się uszczęśliwienie: Ten zaś iest: Wiara Swięta Rzymska Katolicka.

Dziękowałem z Ludem moim Bogu że poszczęśliwym w Osobie W. K. Mci Pana y Krola Madrego, Łaskawego przystępnego, duszą wmyśleniu wspaniałą, w czynieniu dzielną y nieupiecowaną obdarzonego Praw, Obyczaiow y swobod Oyczystych naywiadomszego na tym Tronie Osadzenia, ocalała Oyczyzna. Rząd cieszyłem się nadziei

nadzieja że te do Panowania W. K. Mci rzadkie przymio
ty będą nam twierdzą pożądanego w pozny czas bezpie
czeństwa y całości Wiary, Kościoła, y Wolności które
są istotnemi zawiasami całą Oyczyzny machinę utrzy
mującemi. Aliści Skrytym Sądem Boskiem dopu:
szczeniem pośród powszechnego zewnątrz y wewnątrz
Pokoju niespodziana y gwałtowna, jakiey przeszłych
wieków Dzieje nie uczą, otacza nas burza. Oto albo:
wiem garstka współ obywatelów naszych zniecając win:
ne ustawom Rzpltey posłuszeństwo, obwinia y oskar:
ża bez dowodów y przekonania nasze Starszeństwo, y
oraz Prawodawców Swoich. Obwinia o jakoweś gwałty,
prześladowania, uciążliwości, y złamania Praw y swo:
bód swoich. Obwinia nie przed Królem swoim, nie prze
Stanami Rzpltey, nie przed Sędziami w Królestwie
do administrowania każdemu Sprawiedliwości wysa:
dzonemi. Ale niesie daleko za Granicę żal y skargę
z obłudnym zuchwałych y nigdy niedowiedzionych
pretensyi przełożeniem zjednywa sąsiedzką po:
moc, ściąga na Publiczne Rzepltey osoby okropne po:
grozki, na całą Oyczyznę niezmierne zamieszanie
y zatrudnienie, y grożące wszystkim niebespieczeństwa.
O czasy nieszczęśliwe! których się Dzieci naywłasne
Matkę przed Sąsiadami skarżą, y ograżają. Takie:
mi tey Oyczyzny Synami, że są Dyssydenci nasi in
Religijne, rzecz sama y dowody jawnie y publicz
nie ogłaszają, ktorych zamilczeć zdradzieckim
poprzysiężone Bogu, Oyczyznie, y W. K. Mci obowiązki.

Mam Swiadkiem Boga, ktorego Sędzią mieć będziemy wszyscy, że iakom Dyssydentow nigdy nieprześladował, tak do sprzeciwienia się ich pretensyom, zagłanie Praw y Traktatow, w ktorych dotąd zostawali, rosciągnionym, niepociąga mnie ani Duch zemsty, ani osobistey do nikogo nienawiści, ani źle umiarkowana przy Wierze moiey gorliwość, ale powinność dobrego Katolika, Biskupa, y wiernego swey Oyczyznie y Krolowi Senatora. Jako Katolik uczyć się samych że Dysydentow gorliwości przy Wierze przeciwko moiey, widzę albowiem oni śmieią rozszerzać cierpiane tylko u nas Sekty, a iakże ia mam się wstydzić albo bać in libero Regno et Religione Dominanti w osmiuset lat bronić Religij? Jako Biskup, czuię w sumnieniu nieodbitą powinność bronienia Owczarni Chrystusowey od zarazy Kacerskich nauk. Jako Senator mam przytomną zawsze w umyśle przysięgę, radzić Rzplitey y J.K.Mci, co iest pożytecznego, odradzać co iest szkodliwego; Będąc zaś przekonany niezwyciężonemi dowodami, że iedność Religij iest istotnie każdemu rządnemu Krolestwu pożyteczna, wielość zaś Religii w iednymże Kraiu z iedną mocą, prerogatywą, y wolnością umieszczonych, iest nieskończenie szkodliwa, niemogę y niepowinienem bez zawodu Sumnienia, bez zdradzenia swey Oyczyzny y W.K.Mci na powiększanie naymnieysze wolności Dyssydentom pozwalać.

Gdybym przez niepodobieństwo sam ieden przy takim miał zostawać zdaniu, usłyszałbym ytle

wolno.

zostawuiia, iaka się wtey materyi Religij Biskupowi, wtey materyi publiczney Senatorowi, należy, mowić bespiecznie, com dopiero oswiadczył. Gdybym już otwarte do Senatu, czyli Poselskiey, Trybunałow, Dyssydentow drzwi widział, reszczełym choć deptany całymi sobą bronił ym wniścia. Gdybym widział przysposobione już na powstanie nowych Zborow, lub oratoryow stusy kamieni, wybrane już na zakładanie fundamentow dołys: iak ogłos nas uczy, że przygotowania maią już bydź wtym tu miesiący te nowię wybrane na fundamenta doły zaległym własną osobą, y chyba na moiey głowie węgielny dopuściłbym zakładać kamien. Coż dopiero gdy W.K.Mć Pana z Przodkow Katolickich zrodzonego, przysięgą uroczystą do obrony Wiary Swiętey obowiązanego, uniwersałami swemi do obronienia oneyże cały Narod zachęcającego, czczę na tym Tronie. Gdy czytam w oczach y umysłach całego Przeswietnego Senatu Staropolskie do Wiary Swiętey przywiązanie. Gdy przezacny Stan Rycerski, wszystkie generalnie Woiewodztwa, Ziemie, Powiaty, przez swoych Posłow, y powierzone ym instrukcyach myśli swoie, pałaią gorliwą żądzą utrzymania Wiary Przodkow swoich, iakże mi nie ma przybywać serca, ochoty, męstwa, y stateczności w opieraniu się zamysłom Dyssydentow naponiżenie dawney Religii y Kościoła Katolickiego w Polszcze nałożonym, y zmierzaiącym. Popieraią zdania mego

niezliczone

niezliczone pisma, uwagi y listy, ktore niezbitemi do
wodami wskazuią oczywiście nikczemność fundamen
tow, na ktorych się Dyssydenci zasadzaią, prożność
pożytkow, ktore obiecuią, nieuchronną szkodę, y nie
bespieczeństwo dla Rzpltey, gdyby swego dopiąć
mieli. Gdyby zaś te zdania, myśli, starania, y zabie
gi moie o całość, honor, y sławę zmarłych przodkow na:
szych bydź miały albo przeciwne Prawom, albo
szkodliwe Dobru Oyczyzny; otoż stawam przed
Tobą zgromadzoną teraz wzupełnych trzech
Stanach Rzeczpospolito. Twemu Naywyższemu
Sądowi poddaię Osobę, zdrowie, honor, fortunę, y
wszystko moie; Jeżeliby za gorliwość przy Wie:
rze świętey wywołania z Oyczyzny, z utracenia ho-
noru, odięcia Intrat, wszystko to mile przyimę, gdy to
z waszego prawodawczego nastąpi wyroku. Ale Bo:
gu niech będą nieskończone dzięki, że wpośrodku
prawowierney żyię y stoię Rzpltey, ktora ufam,
że nietylko mnie nie potępi za gorliwość przy
Wierze Prawami swemi ubespieczoney, ale też poli:
towanie mieć będzie nad nieszczęśliwą czasow, y oko
liczności Sytuacyą, że dobrze, szczerze, y pożytecznie
Wierze, Kościołowi Oyczyźnie, y Panu życzący, wpo:
środ swey Oyczyzny nie są bespieczni, ale staią
się celem gniewu y nienawiści zdaleka Dyssyden
ckiemi pretensyami sciągnioney.

Coż

Coż kolwiek bądź, iako moią stateczną, y całym mo:
im wielkim nienaruszoną radą y zdaniem iest, Dyssy:
dentom iakiegożkolwiek oni są gatunku, ani Officia,
ani nayrmnieyszey rzeczy, zgoła nic więcey nad to, co
ostatnie, przezorne, światłe y sprawiedliwe wa:
ruią Prawa, niepozwalać, tak iest naygoretsza do
W.K.Mci y zgromadzonych Stanow prozba, aby no:
wym Prawem nietylko zaszłe dotąd względem Dyssy:
dentow Prawa, były odnowione, ale też wieczne dyn:
że awsuych pretensyach milczenie y skromność
nakazane, aby więcey Rzpltey niezatrudniali, y spo:
koyności oneyże niewzruszali.

37

Nad to są iasne, głośne upamiętnii y wsiech powsze
chnych przytomne niezliczonemi pismami po wła
nane Prawa Oyczyste obrystaiące Dyssydentow, że
byon tu oneż całkiem przeczytał. Kto by ieszcze był
albo ciekawy onich wiedzieć, albo wątpliwy o ich istocie,
niech idzie do Xiąg Prawa Oyczystego, znaydzie tam
pod Rokiem 1632. 1648. przepisane Dyssydentom Re
guły, gdzie y iak się maią modlić, z tym wyrażeniem
usu, ergo non Jure. Pod Rokiem 1717. 1733. 1736.
1764. za wieku już naszego, albo w naszey przytomno
ści ferowane Prawa, nie więcey nad bespieczeństwo
Osob y fortun Dyssydentom nie ostrzegaiące.

Niech się niezasłaniaią Traktatami, Oliwskim
1660. zobostrzeniem Praw y konstytucyi naszych
warowanym Secundum Leges Regni. Przysmutoskie
go. 1606. poniewasz gdyby nayba[r]dziey nadciąganym onych
Ekonstacie.

Cożkolwiek bądź, iako moia stateczna, y całym mo-
im wielkim nienaruszona rada, y zdaniem iest, Dyssy-
dentom iakiegożkolwiek oni są gatunku, ani Politycznych
ani naymnieyszey rzeczy, zgoła nic więcey nad to, co
ostatnie, przezorna, światobliwe y sprawiedliwe wa-
ruią Prawa, niepozwalać, tak iest naygorętsza do
W. K. Mci y zgromadzonych Stanów prozba, aby no-
wym Prawem nietylko zaszłe dotąd względem Dyssy-
dentów Prawa, były odnowione, ale też wieczne onym
że w swoich pretensyach milczenie y skromność
nakazane, aby więcey Rzpltey nie zatrudniali, y spo- 37
koyności oneyże nie wzruszali.

Nad to są iasne, głośne w pamięci y wszech powsze-
chnych przytomne niezliczonemi pismami powta-
rzane Prawa Oyczyste obrzydzaiące Dyssydentow, że-
by on tu oneż całkiem przeczytał. Kto by ieszcze był
albo ciekawszy o nich wiedzieć, albo wątpliwy o tych istocie,
niech idzie do Xiąg Prawa Oyczystego, znaydzie tam
pod Rokiem 1632. 1648. przepisaną Dyssydentom Re-
gułę, gdzie y iak się maią modlić, z tym wyrażeniem
usu, ergo non Iure. Pod Rokiem 1717. 1733. 1736-
1764. za wieku iuż naszego, albo w naszey przytomno-
ści ferowane Prawa, nic więcey nad bespieczeństwo
Osób y fortun Dyssydentom nie ostrzegaiące.

Niech się nie zasłaniaią Traktatami, Oliwskim
1660. z obostrzeniem Praw y konstytucyi naszych
warowanym Secundum Leges Regni. Grzymułtowskie-
go. 1686. poniewasz były naybardziey nadciąganym onych
tłumaczie.

tłumaczeniem nawrabiali, niedowiodą jednak tych dla sie-
bie, ktorych się dziś domagaią wolnosci y Prerogatyw, y z
owszem odnoszą zawstydzenie swey śmiałosci.
Niechie przestaią na dyskretney y łaskawey, ktorą
im Oyczyzna ostatniemi Prawami dopuściła toleranciey,
a nieściągaią do poparcia swych pretensyi Praw za Zy-
gmonta Augusta, za Henryka, Stefana, Zygmunta trze-
ciego tumultuarie y gwałtem sub Interregnis wymu-
szonych; a y tych niepokazaią ani Prawstatow, aby in-
nowiercow do Senatu y Urzędow dopuszczały, ponieważ
ieżeli Dyssydenci nieprzestaiąc na ostatnich Rzpltey
względem nich dyspozycyach, dawnieyszych trzy-
mac się zechcą, wzaiemnie Rzplta mocy powinna do-
wnieysze jeszcze nadto ktoremi się oni zasłaniaią in re-
tresionem niesłusznych przywileiów Statuta y Prawa, do
ktorych jeżeli swą niespokoynoscią pociągną Rzpltę,
aby się udała y one wskrzesiła nie tylko swey sytuacyi
nie polepszą, ale się ani przy tey w ktorey dziś
zostaią nieutrzymaią. Niech pamiętaią na to że
iеszcze in Codice Legum Regni indulgente Republica
uspione, ale ni[...] niewyglandzowane żyią ieszcze Prawa
Anni 1424. Vol: 1. fol: 85. Titulo Vladislaus Jagiełło
w te słowa Cum sub dissimulatione praeterire non debemus,
imo arceamur Divinae Legis perpetuis Institutis pestiferorum
Haereticorum errores, quos in Dei contemptum, et in Chri-
stianae Fidei detrimentum et onerationem politicaj jactu-
ram iniqua perversorum corda conflaverunt, etiam qua-
cunque oporteret nos subire pericula, a finibus nostris
propulsare, et in gladio deiicere ut qui Censura Ecclesiae
non terrentur, humana severitate mulctentur. Ut quicun-
in Regno Nostro Poloniae et terris nobis subjectis Haere-
ti:

ticus, aut per se infectus vel suspectus de eadem, fautor eorum vel directe repertus fuerit, per Nostros Capitaneos, Consules Civitatum, et alios officiales &cc. velut Regiæ Majestatis Offensor capiat, et juxta exigentiam excessus sui puniat, et quicunque venerint, et intrant Regnum Nostrum, Ordinariorum suorum examini subdeant Comprehensi. Et nihilominus Omnia Bona ipsorum mobilia et immobilia inquibuscunq rebus consistentia publicentur Thesauro Nostro confiscanda, Proles eorum tam mascula, quam fœmina, omni careat Successione perpetuo et honore, nec unquam ad aliquas assumatur Dignitates vel honores, sed cum Patribus et progenitoribus suis semper maneant infamis, nec de cetero gaudeat aliquo Privilegio Nobilitatis vel decore. To i samo prawie potwierdza Confœderatio Principum tam Spiritualium, quam Sæcularium contra Contumaces et Hæreticos 1430. Vol: 1 fol: 140. Wspomniemy Decretum Ducis Janussii Anno 1525. Vol: 1. fol: 470. Illustrissimus Dominus Princeps cum toto Consilio suo volens sectam Lutheranorum, et eorum falsam Dogma in Ducatu suo ab omnibus Subditis suis penitus eradicari, et ne hoc falso errore et dogmate Subditi sui a Fide Orthodoxa et Sancto Ritu Romana Ecclesiæ seducantur ex Officio suo, et Authoritate Ducali ut verus Christianæ Religionis et Fidei Princeps, providere tempestive cupiens, ita decrevit, constituit et Conclusit. Ut nullus in toto

Dzięłuię uwmPani Dobrodzieysc w naynizszey Submissyi

[redacted]

N. Wielmożny mci Dobrodzieju:

Za wyswiadczone Dobrodzieystwa
mnie nad Zamiar Zasług moich
w naynizszey Submissyi czynię dzięki.
czynię dzięki
w naynizszey Submiss
Jakiezać wiem doskonali.

Jasnie Oswiecony Miłościwy
Panie y Dobrodzieju
Wielebny w Bogu

1 7 2 ½
1 7 2 ½
1 7 2 ½
5 1 4 8
4 8
4 8
12 24

4 8
4 8
4 8
12 24

2
2
1 20
2 16
8 4

Szkoda konceptu darmo ~~popsuć~~

Panie otworz Wargi moie, a usta moie będą opowiadać Chwałę Twoię. Boże ku wspomożeniu memu wey-zrzy. Panie ku ratunkowi pokwap się. Chwała Oycu y Synowi, y Duchowi Swiętemu, Jak była na początku y teraz zawsze y na wieki wiekow Amen.

06

